Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 213 (4908).
21 СЕНТЯБРЬ 1982 й, СЕШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Исроилнинг янги ваҳшиёна жинояти муносабати билан АҚШ президенти Р. Рейганга шахсий мактуб билан мурожаат қилди. Мазкур мактубнинг баёни бугун тонгги газеталарда эълон қилинган.

⊙ 1982 йил 20 сентябрь куни Москва вақти билан соат 10 дан 12 минут ўтганда «Прогресс—15» автоматик юк кемаси «Салют-7»—«Союз-Т-7» одам бошқарадиган орбитал комплекси билан туташтирилди. Экипажнинг докладлари ва телеметрия ахборотлари маълумотларига қараганда комплекс ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

18 ДЕКАБРЬ—КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК

ҲАЙДОВЧИЛАР ТАШАББУСНИ ҚЎЛЛАШДИ

Тошкент шаҳар марказлашган усулда юк ташиш автомобиль трестига қарашли 2521-автомобиль корхонаси ҳайдовчилари шаҳарнинг пешқадам корхоналари — Октябрь революцияси номли тепловоз-ремонти ва «Миконд» заводлари, В. П. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш, «Қизил тонг!» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмалари, Тошкент қурилиш Бош бошқармасига қарашли 159-қурилиш тресты, «Главташпассавтотранс»га қарашли 2-автомобиль комбинати ва Марказий телеграф коллективларининг СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб 18 декабрда коммунистик шанбалик ўтказиш ташаббусини чин дилдан қўллаб-қувватлаб чиқдилар. Улар шу куни 300 автомобилни иш трассаларига чиқаришни, 10 минг тонна халқ хўжалиги юкларини ташиш ҳамда 125 литр бензинни тежаб қолишни кўзлаб қўйдилар.

Кўпгина автотранспорт воситалари «Ташсельмаш», трактор заводи, 1-гишт заводи бошқармаси сингари саноат корхоналарига хизмат кўрсатади. «Ҳурмат Белгиси» ордени кавалери, республикада хизмат кўрсатган транспортчи Иван Жевлаков бошчилигидаги ҳайдовчилар бригадаси 85 минг дона, шу жумладан 10 минг дона пишиқ ғиштни тежалган ёқилғи ҳисобига шаҳар қурилишларига етказиб беришга аҳд қилган.

ПОРЛАЙВЕР, ДЎСТЛИК МАШЪАЛАСИ

Ўзбекистоннинг Тошкент области билан Болгариянинг Хасково округини мустаҳкам дўстлик алоқалари боғлаб турибди. Уларнинг дўстлиги мустаҳкамланмоқда, турли соҳадаги ҳамкорлиги йил сайин кенгайиб бормоқда. Шу кунларда Болгария Коммунистик партияси Хасково округ комитетининг биринчи секретари Стоян Стоянов бошчилигидаги партия делегацияси Тошкентда меҳмон бўлиб турибди. Меҳмонлар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари выставкасида, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмасида бўлдилар. Георгий Димитров номли 9-мактаб билан танишув меҳмонларда катта қизиқиш уйғотди. Улар бу ерда кабинетлар, музей экспонатларини кўздан кечириб ўқувчилар халқаро ишчилар ҳаракатининг кўзга кўринган арбоби Георгий Димитров хотирасига, болгар халқига қандай меҳр-муҳаббат ва диққат-эътибор билан муносабатда бўлаётганликларига ишонч ҳосил қилдилар. Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг секретари А. М. Хўжаев қатнашди.

9-мактаб болаларининг Болгария билан дўстлиги 1970 йилнинг дастлабки қўнғироғидан бошланган. Дастлаб ана шу мактабни қурган болгар қурувчилари билан, шундан кейин бу ажойиб мамлакатнинг ўқувчилари, ишчилари, инженерлари, ўқитувчилари билан дўстлик алоқаси ўрнатилди.

Музейнинг бугунги экспонатлари ана шу дўстликнинг даврмадавр мустаҳкамланиб бориши тўғрисида ранг-баранг ҳикоя қилади. Бу ерда юзлаб экспонатлар намойиш этилмоқда. Коммунистик ва халқаро ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, Георгий Димитровнинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида ҳикоя қилувчи материаллар энг фахрли ўринни эгаллаган. Эндиликда бу экспонатлар қаторига Стоян Стоянов бошчилик қилаётган делегация совға қилган барельеф ҳам қўшилди. Софиядаги Пушкин номли 133-мактаб, Хасково мактабларининг ўқувчилари, Софиядаги Г. Димитров номли музей ана шу мактаб «Машъала» интернационал дўстлик клубига кўплаб совғалар, материаллар юборишган. Стендлардан бири: «Хасково — бизнинг биродаримиз» деб аталади. Хасководан келиб Тошкентда тамаки фабрикаси қурилишида қатнашаётган болгар қурувчилари, Болгариядан келаётган туристлар мактабда тез-тез меҳмон бўлиб туришади.

— Бу йил бизнинг камер хоримиз, —деб ҳикоя қилади 9-мактаб синфдан ташқари ишлар ташкилотчиси Шарифа Зуҳритдиновна Хўжаева,— Болгарияда бўлди. Фотосуратлар, альбомлар болаларда ўчмас таассурот қолдирган бу сафар ҳақида ҳикоя қилади. Болалар Хасково, София, Пловдив, Димитровград шаҳарларида бўлишди. Хасково спорт мактаби ўқувчилари, Хасково тўқимачилик фабрикаси ишчилари ҳузурида ва бошқа жойларда концертлар беришди.

— Энг асосийси, — деб қўшимча қилади интернационал дўстлик клуби президенти Ирода Аъзамова, — эндиликда бизнинг дўстларимиз кўпайиб қолди. Хасководан Валентина Гокчева, Димитровграддан Анелия Гиоргева ва бошқалар бизга хат ёзиб туришибди.

Бу учрашувлар, хатлар, Петр Константинович Якраков раҳбарлик қилаётган тўгаракда болгар тилини ўрганиш дўстликнинг мустаҳкамланиши и г а, болгар халқининг маданияти, эришган ютуқлари билан яқиндан танишишга ёрдам бермоқда.

20 сентябрь куни делегацияни Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов қабул қилди.

СУРАТДА: Болгария Компартияси Хасково округ комитети биринчи секретари Стоян Стоянов раҳбарлигидаги партия делегациясининг Георгий Димитров номли 9-мактаб болалари билан учрашуви.

М. Нуриддинов фотоси.

ЯНА УЧРАШГУНЧА ХАЙР!

«Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивали кунларида унинг қатнашчиларига тақдим этилган барча гулларни бир жойга йиғса қандай гулдаста ҳосил бўлишини тасаввур қилиш қийин. Аммо фестиваль қатнашчилари — барча қардош республикалар санъат вакилларининг концертлари миллионлаб томошабинларга бахш этган қувончни ифода этиш бундан ҳам қийинроқдир. Байрам эмблемаси — Ўзбекистон диёрининг энг ажойиб кузги гули — оппоқ очилган пахта чаноғи билан музика нишонининг тасвири ўн бир кун порлаб турди. Концертлар, учрашувлар ўн бир кун давом этди. «Олтин куз» қатнашчиларини бутун республика қабул қилди, мамлакатимиз халқлари кўп миллатли санъатини олқишлади.

Мезбонлар билан меҳмонлар бир-бирлари билан хайрлаша туриб яна учрашгунча хайр! дедилар. Бундан буён ҳар йили Ўзбекистон диёрида фестиваль бўлиб туради, қадимдан халқ орасида одат бўлганидек, йиғим-терим мавсумини қўшиқ билан бошламоқ, ғалла ва пахта етиштираётган, каналлар ва шаҳарлар барпо этаётган олтин қўлларни қўшиқ билан шарафламоқ учун у ажойиб олтин куз фаслида келаверади. [ЎзТАГ].

Партия турмуши: ҳисобот ва сайловлар

Матбуот маркази хабар қилади

3009 партия группаси ва 2496 цех партия ташкилотида ҳисобот-сайлов партия йиғилишлари ниҳоясига етди. Умуман олганда йиғилишлар уюшқоқлик билан ўтди, қуйи партия звеноларининг жанговарлигини янада мустаҳкамлашга, меҳнаткашларни СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олишга сафарбар этишга катта ёрдам берди.

Партия группаларидаги ҳисобот-сайлов йиғилишларида 23478 киши ёки партия ҳисобида турадиган коммунистларнинг 96,2 проценти, цех партия ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида эса 54030 киши ёки коммунистларнинг 96,2 проценти иштирок этди. Ҳисобот ва сайловлар давомида партия ички демократияси янада ривож топди, коммунистларнинг активлиги, умуман ўз ташкилотларининг фаолияти учун масъулияти ошди. Партия группаларида докладларни муҳокама қилишда 13944 киши ёки йиғилишда ҳозир бўлганларнинг ҳар иккисидан бири, цех партия ташкилотларида 16668 киши ёки ҳар уч коммунистдан бири иштирок этди.

Сўзга чиққан коммунистлар КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездидан кейинги ўтган давр мобайнида коллективларнинг давлат планлари ва социалистик мажбуриятларни бажаришга қуйи звеноларнинг раҳбарлик роли ошганлигини, ишнинг сифат кўрсаткичлари яхшиланишига қатъият билан ёндошилаётганлигини якдиллик билан таъкидладилар.

Ҳисобот докладлари ва коммунистларнинг нутқлари коммунистлар, шаҳар меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) Пленуми қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ана шу Пленумдаги нутқини, СССРнинг Озиқ-овқат программасини, уни реализация қилиш усул ва воситаларини белгилаб берган КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорларини зўр илҳом билан кутиб олганликларини кўрсатди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида қилинган ишларга ижобий баҳо бериш билан бир қаторда мавжуд камчиликлар асосли равишда очиб ташланди, таклифлар киритилди, танқидий эътирозлар билдирилди. Жами партия группалари ва цех партия ташкилотларидаги йиғилишларда 10837 таклиф ва танқидий мулоҳаза баён этилди, ана шу таклиф ва мулоҳазалардан 20 проценти реализация қилинди.

Янги сайланган партия группаларининг ташкилотчилари сафида 859 нафар хотин-қиз, 1416 ишчи, 929 инженер-техник ходим бор. Уларнинг аксарияти — 2975 нафари олий, тўлиқсиз олий, ўрта маълумотга эга.

Янги сайланган цех партия ташкилотлари секретарларининг 25 процентдан зиёди хотин-қизлар, 30,5 проценти ишчилар, 1243 киши инженер-техник ходимлардир.

Ҳозирги вақтда жойларда коммунистлар баён этган таклиф ва мулоҳазалар умумлаштирилмоқда, уларни реализация қилиш бўйича тадбирлар амалга оширила бошланди.

БИЗ ҲАММАМИЗ— ПАХТАКОРМИЗ

«ОҚ ОЛТИН»—ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 20 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун— бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун— мавсум бошидан буён.

Бухоро	2,26	38,44
Хоразм	2,87	37,04
Сурхондарё	2,09	27,16
ҚҚАССР	2,25	25,78
Навоий	1,80	25,02
Тошкент	1,55	22,87
Андижон	1,84	22,53
Наманган	1,86	22,38
Фарғона	1,50	22,38
Қашқадарё	0,61	20,16
Самарқанд	1,30	17,97
Жиззах	1,25	6,97
Сирдарё	0,72	6,15
Республика бўйича:	1,66	22,78
Шу жумладан ингичка толали пахта:		
Наманган	3,46	28,66
Навоий	4,00	27,35
Сурхондарё	2,23	24,31
Бухоро	0,81	16,56
Қашқадарё	0,40	11,06
Республика бўйича:	1,67	20,01

◆ **Мавсум бошидан буён тайёрлов пунктларига 1 миллион 341 минг 720 тонна пахта етказиб берилди. 19 сентябрда эл хирмонига тўкилган пахта 97 минг 574 тоннани ташкил этди.**

СССР 60 ЙИЛ — ҲУР РЕСПУБЛИКАЛАР БУЗИЛМАС ИТТИФОҚИ

Олесь ГОНЧАР,
ёзувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ДАВРЛАРНИНГ БУЮК СИЛСИЛАСИ

Куррадаги йирик шаҳарларнинг таржимаи ҳоли асло бир-бирига ўхшамайди. Киевнинг тақдирида, тарихида айтиш мумкинки, халқнинг ўз тақдири тўла аксини топган.

Илк асрлардаёқ шаҳар йирик маънавият марказига айланган, бу ердан билим ва маданият зиёси тобора кенгроқ ёйилиб борарди. У ўзининг донишманд солномачилари, кутубхоналари, ранг-баранг нақшлари билан шуҳрат қозонди. Санъат ва фан бу ерда ҳамиша қадрланар, билимларни тарқатиш ишига давлат аҳамиятига молик вазифа сифатида қараларди.

XIII асрга келиб Русь давлати устида қора булутлар тўплана бошлади. Шарқ томондан истилочиларнинг беҳисоб лашкарлари ёпирилиб келарди. Шундан кейин рўй берган воқеалар фақат тасодиф билан ғорларда яшириниб қолган солномачиларнигина даҳшатга солиб қолмади. Ўша пайтдаги маданиятли дунё ҳам қирғинлар миқёсидан даҳшатга тушди. Узоқ йиллар давом этган қуллик туни бошланди.

Аммо Днепр бўйидаги шаҳар аста-секинлик билан яна қад тиклай борди. XVI аср охирларидан бошлаб Львов ва Киевда, Украинанинг бошқа шаҳарларида ҳунармандлар, казаклар, шаҳарликларнинг ўзлари тузган ташкилотлар — қардошлик уюшмалари юзага келди. Бу уюшмалар халқни маданиятли қилишни, ўқитишни, Украинанинг Россия, Белоруссия ва Молдавия билан дўстона маданий алоқаларини мустаҳкамлашни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйган эдилар. 1615 йилда ташкил этилган Киев қардошлик уюшмаси ҳунармандларни бирлаштирди. Запорожье казакларидан ҳам кўпчилик ана шу уюшмага қўшилди.

Худди ана шу йилларда Киевда илк босмахонага асос солинди. 1627 йилда бу босмахонада Памва Бериндининг «Лексикон» деб номланган машҳур асари босилди. Бу китобда ўша давр украин адабий тилининг минглаб сўзлари жамланган ва маъноси чақиб берилганди. Бу чиндан ҳам жуда муҳим воқеа эди. Чунки худди шу пайтда миллий тил тез суръатлар билан ривожланиб борарди. Қардошлик уюшмалари мактаблари асосида олий типдаги мактаб, ўша даврнинг ўзига хос университети бўлган Киев — Могилянск коллегиуми юзага келди. Кейинчалик у академияга айланди.

1653 йилнинг декабри. Богдан Хмельницкий лашкарлари байроқлар ва туғларни кўтариб, Олтин дарвоза пештоқи тагидан марказий майдонга кириб келадилар. Улар жанг майдонларида қўлга киритилган халқ ҳокимиятини қарор топтиришни ўз зиммаларига олган эдилар. 1654 йилнинг январида улар бутун Украина халқи билан биргаликда Переяславль радасида Россия вакиллари билан мангу қардошлик ҳақидаги шартномани имзоладилар.

Қадимги майдонлар — асрлар чорраҳасидир. Улар Киев ҳақида жуда кўп нарсани ҳикоя қилиб беришлари мумкин.

Мана улардан бири: Подол районидаги Контракт майдони [эндиликда Қизил майдон]. Бир пайтлар бу ерда дунёнинг ҳамма бурчакларидан савдогарлар тўпланишарди. Бу ерда Киев-Могилянск академиясининг тарбияланувчиларидан бири, бугунги кунда майдон ўртасида узун кийимда, ялангоёқ ҳолда ҳайкалда акс этган киши ҳам тез-тез сайр қилиб юришни ёқтирарди. Бу одам машҳур сайёҳ ва файласуф, шоир, гуманист Григорий Сковородадир. У Украинанинг ҳамма бурчакларини, Ғарбий Европанинг кўплаб мамлакатларини пиёда айланиб чиққан. Ўлимидан олдин у ўзининг шеърлари ва ҳикматли сўзлари оғиздан оғизга ўтишини, Тарас Шевченко исмли крепостной бола уларни яширинча ўз дафтарчасига ёзиб олишини хаёлига ҳам келтирмаганди.

Рус ва украин зиёлиларининг уринишлари туфайли крепостной қулликдан озод қилинган Тарас Киев ўзи учун доимий маскан бўлиб қолишини орзу қилган эди. 1845 йил баҳорида Шевченко Украинага келди. 1847 йил 5 апрелда эса қамоққа олинди ва Каспий денгизи ортидаги саҳрога солдатликка жўнатилди. Унга ёзиш ва расм чизиш тамомила таъқиқланган эди.

Бир асрдан кейин шоир ўзининг севимли шаҳри — Киевга яна қайтди. Халқ иродаси билан университет биноси қаршисидаги улкан мармар пойгоҳ устидан доимий жой олди. Эндиликда бу бинодан бошқа даврнинг фарзандлари, бошқа тақдир кишилари чиқадилар ва буюк Кобзчи ҳайкали пойига гулчамбарлар қўяди.

XIX аср охирларидан бошлаб Киев Украинадаги революцион ҳаракатнинг кўрғонларидан бирига айланади.

1917 йил Октябрь шуъласи, инқилобий кураш ғалабаси билан Киев ўзининг янги солномасини бошлади.

Революциядан кейинги дастлабки ўн йилликлар халқнинг қанчалик қудратли кучлари ҳаракатга келганлигини кўрсатди. Павло Тичина янги кун завқини куйловчи жўшқин шеърларини эълон қилади. Киевда буюк украин ёзувчилари Максим Рильский, Юрий Яновский, Микола Бажан, Александр Корнейчуклар яшайдилар ва ижод қиладилар. Александр Довженко бу ерда ўз фильмларини яратади. Рассом Федор Кричевскийнинг улуғвор асарлари шу ерда дунёга келади. Киевнинг гуллаган каштан дарахтлари узра Лев Ревуцкий, Филипп Козицкий, Виктор Косенколарнинг ажойиб музикалари янграйди... Машҳур олим Владимир Вернадский президентлигида Украина Фанлар академияси ташкил этилади. Она украин тилида ўқитиладиган мактаблар очилади. Бу ҳол самодержавие шароитида таъқиқланган эди. Октябрь шарофати билан украин тили Советлар мамлакатидаги миллатлар ва элатларнинг кўп тилли оиласида тўла ҳуқуқли аъзо бўлиб қолди.

Аммо замон Киевга мисли кўрилмаган оғир синовлар ҳозирларди. Фашист этиги навқирон, гуллаб-яшнаётган ҳаётни топташга киришди. Киевнинг қаҳрамон-шаҳар унвонига сазовор бўлганлиги бежиз эмас. Бу номга у минглаб завод дружиналари, студентлар батальонларининг жасорати туфайли эришган. Киевнинг узоқ ва яқин остоналарида ҳамон улар қазиган окоплар сақланмоқда.

Киев учун жанг, унинг озод этилиши улкан жасорат сифатида онгимизда чуқур из қолдирган. Шаҳарни тиклашда эса бутун мамлакат иштирок этди.

Совет Иттифоқининг энг қадимий ва гўзал шаҳарларидан бири, Совет Украинасининг пойтахти Киев интернационалист шаҳар сифатида ҳам шуҳрат қозонган. Киевнинг номи биродарлашган шаҳарлар оиласида муносиб жаранглайди. У Братислава ва Киото, Лейпциг ва Флоренция, Тампере, Тулуза ва Краков шаҳарлари билан биродарлашган...

Крешчатикда ва Владимир тепалигида бугунги кунда узоқ ва яқин мамлакатлардан келган кишиларни учратиш мумкин. Владимир тепалигидан қаралганда курамизнинг энг гўзал манзараларидан бири намоён бўлади. Дарё ортидаги қуёш шуълаларига йўғрилган янги қурилишлар, асрлар хаёлини гўё елкасида олиб кетаётгандек мағрур оқаётган Днепр кўзга ташланади. Бу юксак жойда хаёлингизга жуда кўп фикрлар келади. Айниқса, даврларнинг буюк силсиласи бу ерда жуда аниқ ҳис этилади.

(СССРнинг 60 йиллиги муносабати билан Украина ССРга бағишланган материалларни газетанинг 3-саҳифасида ўқишингиз мумкин).

Сўз усталарининг юбилей ҳисоботи

Қорақалпоғистон АССРда тугалланган Совет адабиёти кунлари вақтида ўтказилган учрашувлар, кечаларда халқларнинг ССР Иттифоқида туғилиб, камол топган дўстлиги, коммунизм бинокорларининг қаҳрамонона меҳнати тўғрисида гапирилди. СССРнинг 60 йиллигига бағишланган байрам кўп миллатли совет адабиётининг Ўзбекистондаги Бутуниттифоқ фестивалини бошлаб берди. Унда Москва, Ленинград, қардош совет республикаларининг қалам соҳиблари иштирок этдилар.

Украин адиби Ю. Н. Шчербак қорақалпоқ китобхонлари билан учрашувга ўзининг Қорақалпоғистонга бағишланган китоби қўлёзмасини олиб келди. Маълумоти жиҳатидан медик бўлган ёзувчи бу ерларда илгари ҳам бўлган, автоном республика бўйлаб кўп марталаб сафар қилган эди. У билан бирга ишлаган, дўстлашган кишилар асар қаҳрамонлари қилиб олинди.

Қорақалпоқ ёзувчилари билан суҳбатлар, уларнинг асарларига бағишланган ижодий мунозаралар москвалик профессор, филология фанлари доктори З. С. Кедрина учун ҳам муҳим эди. Бу олим Қорақалпоғистоннинг ҳозирги адабиёти юзасидан бир қанча асарлар ёзган.

Барча совет сўз усталари қайси республикада яшамасинлар, уларнинг муддаоси битта, у ҳам бўлса ўз яратган асарлари билан инсонпарварлик ва социал тараққиёт ғояларини қарор топтиришдан; Ер юзида тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик учун курашишдан иборат. Нукус давлат университетидаги адабий кеча шу мақсадларнинг муштараклиги ифодаси бўлди. Ундан тушган маблағ Совет тинчлик фондига топширилди. Кечада ҳар бир кишини уруш хавфининг олдини олиш учун, инсониятнинг порлоқ келажаги учун актив курашга даъват қилувчи жўшқин сатрлар турли тилларда — рус ва ўзбек, украин ва қорақалпоқ тилларида янгради.

Қорақалпоғистон АССРдаги адабиёт байрами охирида Нукус санъат саройида тантанали кеча ўтказилди. Кечада Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов нутқ сўзлади.

Кечада сўзланган нутқларда ўтказилган адабиёт кунлари катта ижтимоий-сиёсий ва тарбиявий аҳамиятга эга эканлиги, қардош халқлар адабиётларини ўзаро янада бойитишдан иборат олижаноб ишга хизмат қилганлиги, совет республикалари бузилмас дўстлигининг, КПСС ленинча миллий сиёсати тантанасининг яна бир ёрқин далили бўлганлиги уқтириб ўтилди.

Қорақалпоғистон пойтахти кўп миллатли Совет адабиёти Бутуниттифоқ фестивалининг эстафетасини Самарқанд ва Фарғонага топширди. (ЎзТАГ).

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАГИ ҲАМКОРЛИК

Ҳиндистон Бош министри Индира Гандининг СССРга визитига шу дўст мамлакат матбуоти юксак баҳо бермоқда. «Иккала давлатларимиз ўртасидаги алоқалар вақт синовидан ўтди, бу алоқалар турли социал-иқтисодий системаларга мансуб мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар қандай йўлга қўйилишининг намунаси, Осиёда тинчликнинг муҳим омили бўлиб қолди», —деб ёзади Деҳлида чиқадиган «Пэтриот» газетаси.

Ҳиндистон халқи мустақиллик йиллари мобайнида социал-иқтисодий тараққиётда жуда катта муваффақиятларга эришди. Эндиликда Ҳиндистон ялпи миллий маҳсулот ҳажми жиҳатидан жаҳондаги дастлабки ўн мамлакат қаторидан ўрин олди, замонавий саноат тармоқлари маҳсулотини экспорт қилиш жиҳатидан эса Осиёда иккинчи ўринни эгаллади. Ҳиндистон космик йўлдошлар учирмоқда. «Барча ана шу муваффақиятларни СССРнинг ёрдамисиз тасаввур этиш қийин»,— деб эътироф этади «Таймс Оф Индиа» газетаси.

Совет мамлакати ёрдамида республикада индустриал корхоналар вужудга келтирилди. Бу корхоналар ҳар йили 13,5 миллион тонна пўлат, 5,6 миллион тонна темир рудаси, 13 миллион тонна нефть, 47 миллион тонна кўмир ишлаб чиқара олади. Эндиликда қасрларнинг гумбазлари эмас, балки Бхилаи, Бокаро ва Висакхапатнамада СССР ёрдамида қурилган металлургия гигантларининг кўкка мағрур бўй чўзиб турган трубалари ҳозирги Ҳиндистоннинг рамзи бўлиб қолди.

Ўзаро манфаатдорлик иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик учун характерли хусусиятдир. Совет Иттифоқига СССР ёрдамида қурилган кўп корхоналарнинг, шу жумладан Харварддаги оғир электр ускуналари заводнинг буюмлари ва Дургапур кон-шахта машиналари етказиб берилмоқда. «Ғарб мамлакатлари Ҳиндистон миллий тўқимачилик саноатини бўғиб ташлашга тинмай интилиб, ҳинд газламаларини импорт қилишни қисқартираётган бир вақтда СССР уларни сотиб олишни йил сайин кўпайтирмоқда» — деб ёзади миннатдорчилик билан «Нью эйж» ҳафталик газетаси. Ҳиндистондаги бутун-бутун шаҳарлар фақат Совет Иттифоқига экспорт қилиш учун маҳсулот чиқармоқда.

Ҳиндистон матбуоти ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемалари юзасидан Москва билан Деҳлининг позициялари бир хил ёки бир-бирига яқин эканлигини қониқиш билан таъкидламоқда. Биз тинчликни биргаликда ҳимоя қилиб, уруш хавфига қарши чиқмоқдамиз, янги мустамлакачилик ва ирқчиликка қарши курашмоқдамиз. Тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома дўстона муносабатларимизни н г мустаҳкам пойдевори бўлиб қолди.

Ана шу шартноманинг 11 йиллиги ва мустақил Ҳиндистоннинг 35 йиллиги муносабати билан яқинда бутун мамлакатда Ҳиндистон — Совет дўстлиги ойлиги нишонланди. Мамлакат жамоатчилиги Москвада олий даражада ўтказиладиган Ҳиндистон—Совет музокаралари ана шу дўстликни мустаҳкамлашда янги босқич бўлиб қолишига аминдир.

С. КУЛИК,
ТАСС шарҳчиси.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VII Пленуми қарорлари—ҳаётга

АМАЛИЁТ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг куни кеча ўз ишини якунлаган Пленуми совет фанини янада ривожлантириш ҳақида кўрсатилаётган партиявий ғамхўрликнинг ёрқин ифодаси бўлди. Унда муҳокама этилган КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1981 йил) ва май (1982 йил) Пленумлари қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг илмий тадқиқотлар самарадорлигини ошириш ва фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлаш бўйича кўрсатмаларини бажаришда республика партия ташкилотининг вазифалар Ўзбекистон олимларини қанотлантирмоқда ва илҳомлантирмоқда, янги ижодий изланишларга чорламоқда.

Айниқса, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Шароф Рашидович Рашидовнинг олимлар адресига айтган илиқ сўзлари, бизнинг камтарин меҳнатимизга берган юксак баҳоси қалбимизни чуқур ҳис-ҳаяжонга солди.

КПСС XXVI съезди қарорлари билан қуролланган Тошкентдаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг профессор-ўқитувчилари ўз бурчларини фанни бевосита ишлаб чиқариш кучига айлантирувчи актуал тадқиқотларни янада ривожлантиришда деб билмоқдалар. Улар етук социализм шароитида янги техникани кенг жорий этиш асосида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини индустрлаштиришнинг ўсиб бориши лозимлигини жуда яхши тушунадилар.

Институтимизда илмий тадқиқотларни планлаштириш ва бошқаришнинг аниқ мақсадга қаратилган комплекс методи ривожлантирилмоқда. Бу эса тадқиқотлар мавзусини йириклаштириш, куч-ғайратларни кўпгина министрликлар ва ташкилотлар, илмий муассасалар фаолияти билан мувофиқлаштириш ва муҳим халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган проблемаларни ишлаб чиқаришга қаратиш имконини бермоқда.

Институтимизда олиб борилаётган илмий-тадқиқот ишлари кўламини профессор ўқитувчилар составининг 86 проценти муҳим қишлоқ хўжалик фани проблемаларини ишлаб чиқишда иштирок этаётганлиги ҳам яққол кўрсатиб турибди. Хўжалик шартномалари асосида бажариладиган илмий ишлар учун харажатлар ҳажми 1,3 миллион сўмликдан ошиб кетди ва у 1975 йилдагига қиёслаганда 5 баробарга кўпайди. Айниқса, ўн биринчи беш йиллик йилларида институтимиз олимлари самарали иш олиб боришяпти: 1981 йили ишлаб чиқаришга жорий этилган илмий тадқиқотларнинг иқтисодий самараси 20 миллион сўмдан ошди.

Мутасадди министрликлар ва ташкилотлар томонидан тадқиқотлар тематикаси белгилаб берилаётган еттита тармоқ лабораторияларимиз илмий потенциалга катта ҳисса қўшмоқда. Бу майда мавзуларда иш олиб бориш, тадқиқотлардаги бир хилликни бартараф этиш имконини беряпти, министрликларнинг олинган натижаларни тезкорлик билан жорий этишга қизиқишини оширмоқда. Тармоқ лабораториялари қобилиятли студентларни илмий ишга кенгроқ жалб этиш, улар сафидан истиқболли ёш тадқиқотчиларни тайёрлашни яхшилаш имконини бермоқда.

Самарали илмий ишларимиз ва олимларимиз тавсиялари ишлаб чиқаришга муваффақиятли жорий этилишини пахтачиликда химиялаштириш жараёнларини оптимизациялаш лабораторияси фаолияти ҳам кўрсатиб турибди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг химия ва полимерлар физикаси институти, шунингдек, Бутуниттифоқ химия-технология илмий-тадқиқот институти олимлари билан яқин ҳамкорликда А—1 биостимулятор препарати синтез қилинди. 320 минг гектар майдонда олиб борилган ишлаб чиқариш текширишлари шуни кўрсатдики, бу препаратни қўллаш уруғларнинг тўла ва тез униб чиқишини оширади, ғўзанинг барча ривожланиш босқичларида тез ўсиши ва ривожланишини кучайтиради, ҳосилдорликни 10—15 процентга оширади. Олинган натижалар бу препаратни қўллаш ҳар гектар ҳисобига ўртача 100—150 минг сўмдан кам бўлмаган миқдорда иқтисодий самара олиш мумкинлигидан гувоҳлик беради. Олимлар томонидан бу препаратни саноат асосида тайёрлаш технологияси ишлаб чиқилди ва Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида муваффақиятли жорий этилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги иш самарадорлиги ва сифатини ошириш бўйича республика комиссиясининг қарори билан барча пахта экувчи республикаларни таъминлаш учун А—1 биостимулиятори ишлаб чиқаришни кўпайтириш белгиланди. Шуни таъкидлаш лозимки, бу препарат қардош Озарбайжон, Тожикистон, Туркманистон республикаларининг пахта далаларида ўтказилган давлат синовлари пайтида ҳам ижобий натижалар берди.

Ҳозир Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия ва полимерлар физикаси институти олимлари томонидан ишлаб чиқилган чигитни капсулалаб экиш методини республикамизнинг барча пахтакор хўжаликларда жорий этиш бўйича жадал иш олиб боришляпти. Бундай полимерлардан фойдаланиш пахтачилик олдида катта ва муҳим истиқболлар очиб беради. Капсулалаштириб экишнинг моҳияти шундан иборатки, чигит жойланадиган капсула ичига бир йўла ғўзани турли хил касалликлардан ҳимоя этадиган препаратлар ва боистимулияторлар ҳам солинади. Капсулалар ишлаб чиқаришни саноат асосига ўтказиш эса пахтачилик олдида янада катта истиқболларни очиб беради. Олимларимиз ўзларининг келгусидаги ишларини вилтга қарши янада самарали препаратлар яратишга ҳам қаратмоқдалар.

Пахтани йиғиб-териб олиш учун юксак самарали техника воситалари яратиш бўйича ишлаётган тармоқ лабораторияси фаолияти ҳам илмий ва лойиҳа конструкторлик ташкилотларининг ижодий ҳамкорлигини тақозо этмоқда. Бу ерда ўзиюрар пахта териш универсаль машиналарининг оптимал схемаси ишлаб чиқилди. ЗХВ—1,8 аппаратлари қўлланадиган бу машина ажойиб техникавий ғоя асосида қурилади. Бу хил аппаратларни кенг қўллаш улардан очилган пахтани териб олишдагина эмас, шу билан бирга кўсакларини йиғиштириш, ҳосили териб олинган ғўзапояларни чопишда ҳам фойдаланиш имконини беради. Аммо бу ғоя амалга оширилиши учун институтимиз олимлари, Ўрта Осиё механизация ва электрлаштириш институти, пахтачилик машиналари учун Давлат махсус конструкторлик бюроси ҳамда Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи мутахассисларининг ҳамкорликдаги куч-ғайратлари зарур.

Мелиорация ва пахтачилик машиналарининг гидроприводларини такомиллаштириш бўйича тармоқ лабораториясининг ишлари ҳам ишлаб чиқариш билан мустаҳкам алоқада кўринади. Лаборатория олимлари трактор гидронасосларининг истиқболли конструкциялар и н и яратишмоқда, пахтачилик машиналари гидросистемаларининг ремонтдан чиқарилган шестерняли насослари ишончлилигини ошириш устида иш олиб боришмоқда. Улар томонидан ишлаб чиқарилган подшипниклар тайёрлашнинг янги технологияси Янгиердаги ремонт-механика заводида жорий этилди ва йилига 250 минг сўм иқтисодий самара беряпти. Олимларнинг тавсиялари асосида Нукусда гидросистема қисмларининг жорий ремонти цехи қурилди, у ҳам йилига 250 минг сўм иқтисодий самара бермоқда.

Қишлоқ механизаторларининг меҳнат шароитларини яхшилаш бўйича тармоқ лабораторияси коллективи ҳам Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалигида меҳнатни муҳофазалаш илмий-тадқиқот институти билан ҳамкорликда тадқиқотлар ўтказмоқда. Улар томонидан такомиллаштирилган кабиналари бўлган иккита трактор давлат синовларига топширилди. Кўпгина тавсияномалар эса Тошкент трактор заводида жорий этилмоқда.

Мелиоратор олимларимиз ҳам пахтачиликни юксалтириш билан боғлиқ проблемаларни ҳал этишга сезиларли ҳисса қўшишмоқда. Тармоқ лабораторияларида Амударё соҳилидаги ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш лойиҳалари ишлаб чиқилмоқда. Сув сифати ва сув таъминоти манбаларини асраш, аҳоли пунктларини сув босишдан ҳимоя этиш масалалари ҳам ана шу лабораториялар томонидан ишлаб чиқиляпти. Институт олимлари ирригация системаларининг фойдали таъсир коэффициенти ва сувдан фойдаланиш коэффициентини ошириш устида жадал иш олиб боришмоқда. Улар томонидан ёпиқ цикл бўйича суғориш режимини ишлаб чиқиш ниҳоясига етказилмоқда. Бу кўпчилик районлар учун гектар ҳисобига суғориш нормасини 2000—3000 куб метрга қисқартириш, сув манбаларининг суғоришдан чиққан оқава сувлар билан ифлосланишини бартараф этиш имконини беради. Натижада республика бўйича йилига 5 миллиард куб метр сувни тежаб қолиш кўзда тутилмоқда.

Ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йили натижаларига кўра институтимизга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва республика ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи берилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Пленуми қарорлари, партиямизнинг олимлар зиммасига қўяётган юксак талаблари асосида биз бугунги кунда янада унумли ва мақсадга мувофиқ ишлашимиз, янада самарали натижаларга эришишимиз лозимлигини олимларимиз жуда яхши ҳис этадилар.

Биз энг аввало профилли кафедраларда илмий-тадқиқот ишлари ҳажмини кенгайтиришимиз, институт барча олимларининг қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш, ерларни мелиорациялаш, деҳқончилик маданиятини ошириш бўйича актуал проблемаларни ишлаб чиқишга масъулиятини оширишимиз зарур. Шуни тан олиш керакки, ҳали кўпгина кафедраларимиз деҳқонлар олдида қарздордирлар.

Олий ўқув юртлари ходимлари учун илмий-тадқиқотлар ва тавсияларни жорий этиш масаласи жиддий муаммо бўлиб қолмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Пленуми қарорларини ҳаётга муваффақиятли тадбиқ этиш барча йирик саноат корхоналарида ишлаб чиқариш ва давлат синовларига имкон берадиган намуналар тайёрлайдиган тажриба саноат бўлинмалари тузиш имконини беради, деб ўйлаймиз. Шундай бўлинмаларнинг йўқлиги натижасида кўпгина илмий тавсиялар эскириб қолмоқда, бундан фақатгина фан эмас, амалиёт ҳам зарар кўрмоқда. Илмий тадқиқотларда иқтисодий асосланиш масалаларига ҳам эътибор қаратиш зарур.

Кўпгина қишлоқ хўжалиги олий ўқув юртларидаги ишлаб чиқариш базалари уларда илмий-тадқиқотларни тезроқ жорий этиш имкониятларини берувчи тажриба хўжаликларининг мавжудлигини ҳисобга олиб уларнинг составида илмий тадқиқот институтларини вужудга келтириш лозим. Бу илмий-тадқиқотлар н и планлаштириш ва ташкил этишни анча яхшилаш, олий ўқув юртларида фаннинг янада юксак босқичга кўтарилишини таъминлаш имконини беради.

Куни кеча ўз ишини якунлаган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Пленумининг чуқур таассуротида бўлган Тошкентдаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти коллективи пленум қарорларини илмий-тадқиқот ишларини янада такомиллаштириш, унинг ишлаб чиқариш, коммунистик қурилиш билан алоқасини мустаҳкамлашнинг жанговор, конкрет программаси сифатида ўрганишмоқда. Пленум қарорлари олимларимиз ва педагогларимиз, аспирантларимиз ва тажриба оширувчиларими з н и ижодий изланишларга илҳомлантирмо қ д а, уларга янги куч-қувват бахш этмоқда, ўз билимларини КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1981 йил) ва май (1982 йил) Пленумлари тарихий қарорларини амалга ошириш ўртоқ Л. И. Брежневнинг совет фанини ривожлантириш йўллари ва коммунистик бунёдкорлик режалари бўйича кўрсатмаларини ҳаётга тадбиқ этишга сафарбар этмоқдалар.

С. ИСКАНДАРОВ,
Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг ректори, химия фанлари доктори, профессор.

* * *

СУРАТЛ А Р Д А: (юқорида) чапдан-ўнгга: институт партия комитетининг секретари, техника фанлари кандидати Х. Х. Ҳайруллаев, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министри А. А. Уркинбоев, малака ошириш факультети бўйича проректор, техника фанлари кандидати, доцент Г. А. Тимофеев, СССР Қишлоқ хўжалиги министрининг ўринбосари В. С. Шевелуха, факультет декани Т. Р. Иброҳимов, институт ректори, химия фанлари доктори, профессор С. И. Искандаров, факультет декани, техника фанлари кандидати, доцент Б. Ш. Файзуллаев, ўқув ишлари бўйича проректор Ф. М. Раҳимбоев, гидромелиорация факультетининг декани, геология-минералогия фанлари доктори, профессор С. Ш. Мирзаев; пастда институт биносининг кўриниши.

М. Нуриддинов фотолари.

• Партия турмуши: ҳисобот ва сайловлар

ИНТИЗОМ МУСТАҲКАМЛАНСИН, МАСЪУЛИЯТ ОШИРИЛСИН

«Ташметрост р о й» трестининг 2-қурилиш-монтаж бошқармаси партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида доклад қилган партия ташкилоти секретари В. Ф. Палков ва бошқа сўзга чиққан коммунистлар партия бюроси бошқарма коллективининг ҳисобот даври ишини ҳар томонлама чуқур анализ қилдилар, ишга ўз-ўзини танқид қилиш руҳида, ишчанлик билан ёндошдилар.

2-қурилиш-монт а ж бошқармаси меҳнаткашлари партия ташкилоти бошчилигида 1981 йил планини муддатидан илгари бажардилар. Коллектив 1982 йилда ҳам бир маромда ишлаб келмоқда. Бош пудрат бўйича йилнинг саккиз ойлик плани 101,8 процент, ўз кучлари билан 102,5 процент бажарилди. Бошқармада Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 65 йиллигини, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун меҳнат беллашуви авж олиб кетди.

Ҳар доимгидек социалистик мусобақада коммунистлар Г. Н. Нурихонов, В. А. Скибо, В. П. Самойлова, Г. Б. Люстер ва бошқалар пешқадамлик қилишмоқда.

Ҳисобот даврида партия бюроси ишлаб чиқаришда коммунистларнинг авангардлик ролини оширишга муҳим аҳамият берди. Партия бюроси ишлаб чиқаришда коммунистларнинг ўрнини белгилашда, барча бўғинларда кадрларни тарбиялаш, ва танлаш масалаларида бош-қош бўлди. Коллективда мураббийчилик ҳаракатини ривожлантиришга муҳим аҳамият берилди. Коммунист-мураббийлар Н. Х. Румянцев, И. Т. Коваленко, П. Г. Ғаффоров, В. А. Дехта, А. И. Федченко ва бошқалар рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқиш ва жорий этишга катта ҳисса қўшдилар. Шу йилнинг ўтган саккиз ойи мобайнида фақат рационализаторлик таклифларини жорий этишдан бошқарма 196 минг сўмлик иқтисодий самара олди. Коллективда ғоявий ва сиёсий-тарбиявий ишлар яхшиланди. Йиғилиш қизиқарли, ҳаяжонли ўтди. Коммунистлар партия бюроси ҳисоботини чуқур таҳлил этдилар. Улар ҳали яшириниб ётган резервларни очиб ташладилар. Коллективнинг янада яхши ишлаши учун ўз таклифларини киритдилар. Шу билан бирга асосий эътибор ишлаб чиқариш топшириқлари ва жамоатчилик вазифаларини бажаришда ҳар бир партия аъзосининг шахсий масъулиятини оширишга қаратилди. Чунки ҳар бир ноаниқлик, меҳнат ва технология интизомининг бузилиши, яъни 1- ва 4-участкаларда бўлгани каби ишга тушириладиган объектлар муддатининг чўзилишига, метрополитендек муҳим бўлган шаҳар транспорти тармоғи қурилишининг чўзилишига олиб келади.

Умуман, партия бюроси иши қониқарли баҳо олди. Коммунистлар партия бюроси ишлаб чиқариш масалаларини ҳар томонлама чуқур анализ қилаётганлигини, мавжуд муаммоларни тез ҳал этаётганлигини мамнуният билан қайд этдилар. Маъмурият фаолияти назорати кучайтирилганлиги ва бунда партия ташкилотининг комиссиялари қурилиш-монтаж ишлари сифатини текширишда ва механизм ҳамда автомобиль транспортидан оқилона фойдаланишда муҳим роль ўйнаганликларини таъкидладилар. Комиссия раисларининг ҳисоботлари ҳам йиғилишда тингланди.

Шу билан бирга, докладда ва бошқа коммунистларнинг сўзида бошқармада меҳнат интизоми бўшашиб кетаётганлиги ҳам айтиб ўтилди. Техника хавфсизлиги қоидаларини бузишда хатоларга йўл қўйилди. Партия бюроси партия иқтисодий таълими машғулотларининг қандай бораётганлигини етарли назорат қилмади.

Йиғилишда партия группаларининг фаолияти ҳам ҳар томонлама муҳокама қилинди, партия группаларига янги коммунистларни тайёрлаш ишларини яхшилаш, сиёсий ва ташкилий ишларни янада фаоллаштириш, участка пудратини такомиллаштириш, ғоявий, сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш тавсия этилди.

Йиғилишда сўзга чиққан Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин ишга тушириладиган объектларда қурилиш-монтаж ишлари сифатини яхшилаш, уларни ўз муддатида ишга тушириш масалалари бўйи-йича партия назоратини янада кучайтириш зарурлигини кўрсатиб ўтди. Партия бюроси ишлаб чиқаришда коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш устида мунтазам ишлаши керак. Ишчилар ва коммунист раҳбарларнинг устав мажбуриятларини қандай бажараётганликл а р и тўғрисидаги ҳисоботларни мунтазам эшитиб бориш ва интизомини мустаҳкамлаш лозим.

Техника хавфсизлиги қоидаларига риоя этишда, бошқармада меҳнаткашларнинг юксак унум билан меҳнат қилишлари учун шарт-шароитларни яратиб беришда коммунист раҳбарларнинг масъулиятини ошириш зарур.

Йиғилишда 1982 йил социалистик мажбуриятлари ва план топшириқларини сўзсиз бажариш, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш, ташкилий, партиявий-ғоявий ва сиёсий-тарбиявий ишларни янада такомиллаштириш бўйича коллективни сафарбар этишга қаратилган аниқ тадбирларни ўзига қамраб олган қарор қабул қилинди.

Е. ПРУДНИКОВ.

ҚУРИЛИШ МАЙДОНЛАРИДА

БАРЧА ҚУЛАЙЛИКЛАРГА ЭГА

Пушкин ва Новомосковская кўчалари кесишган чорраҳада ярим доира шаклидаги тўққиз қаватли муҳташам турар жой биноси қад ростлаган эди. Бу бино «Узгипротяжпром» лойиҳа институти ишчи ва хизматчилари ихтиёрига топширилди. Ўтган беш йилликда бу бинонинг 112 квартирали биринчи қисми қуриб фойдаланишга топширилган эди. Ҳозирда эса турар жой комплексининг 136 квартирали иккинчи қисми пардоздан чиқаяпти. Чорраҳа куркини очган турар жой биносини 159-қурилиш тресги билан 2-уйсозлик комбинати бунёдкорлари қуриб бердилар.

Янги турар жой биноси бир қатор афзалликларга эга. Хоналар кенг ва ёруғ. Унинг биринчи қаватида болалар поликлиникаси, боғчаси, ателье, дорихона ва бошқа маданий-маиший пунктлар бўлиб, бу ерда истиқомат қилувчиларга енгиллик ва қулайлик туғдиради.

С. СУЛТОНОВ.

ФАН — БЕШ ЙИЛЛИККА

БЕТОН ЎРНИДА ҚАМИШ

Оддий қамиш ҳар қандай ҳавза қирғоғини бетон иншоотлардан дурустроқ иҳота эта билади. Туркманистонлик ботаниклар Қорақум канали ва у билан боғлиқ сув омборларининг гидробиологик режимини кўп йил ўргангач, шундай хулосага келдилар.

Улар қамиш қимматга тушадиган материалнинг ўрнини боса олишини, баъзи жиҳатлари билан эса ҳатто ундан устун келишини исбот этдилар. Қамиш бетонга нисбатан тўлқинни яхшироқ сўндиради, мутлақо ювилиб кетмайди, ботқоқлик ҳосил бўлишига тўсқинлик қилади.

Қамиш ишлатишнинг иқтисодий нафидан ташқари муайян экологик фазилатлари ҳам бор. У балиқча емиш бўлади, ҳавзаларда ўсимлик ва ҳайвонот ривожланиши учун шароит яратади. Ҳозир туркманистонлик олимлар бетоннинг табиий ўринбосарини саноат кўламида қўллаш учун конкрет тавсиялар ишлаб чиқмоқдалар.

(ТАСС).

Фанга бағишланган умр

Ҳ. М. АБДУЛЛАЕВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА

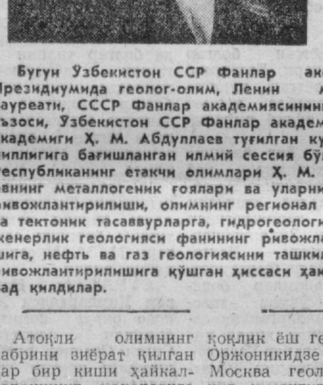

Бугун Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиумида геолог-олим, Ленин мукофоти лауреати, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ҳ. М. Абдуллаев туғилган куннинг 70 йиллигига бағишланган илмий сессия бўлиб ўтди. Республиканинг етакчи олимлари Ҳ. М. Абдуллаевнинг металлогеник ғоялари ва уларнинг янада ривожлантирилиши, олимнинг регионал геологик ва тектоник тасаввурларга, гидрогеологик ва инженерлик геологияси фанининг ривожлантирилишига, нефть ва газ геологиясини ташкил этиш ва ривожлантирилишига қўшган ҳиссаси ҳақида доклад қилдилар.

Атоқли олимнинг қабрини зиёрат қилган ҳар бир киши ҳайкалтарошнинг маҳоратига тан беради. Ғазғоннинг бир неча метрли яхлит оқ мармари худди ер остидан фавворадек отилиб чиққанга ўхшайди. Бу мармар қояннинг юқори қисмида Ҳ. Абдуллаевнинг улуғвор сиймоси акс эттирилган. У худди мармар қоядан ўсиб чиққанга ўхшайди.

Бу ҳайкални атоқли совет ҳайкалтароши Вучетич ўзбек халқининг улуғ фарзанди, геолог-олим, давлат арбоби Ҳабиб Муҳамедович Абдуллаевга ишлаган.

Биз олимнинг сал қуйи қараган нигоҳига разм соларканмиз, ҳаёлан Ҳабиб Муҳамедовичнинг Ватани — бундан ўн йил муқаддам бориш бахтига муяссар бўлганимиз, Аравон водийсини кезамиз.

Бу ерда, шўхқар Аравон дарёси соҳилида, Уш ва Қорачатир тоғлари оралиғида 1912 йилда деҳқон Мирмуҳаммад ака оиласида ўғил туғилди. Унга Ҳабибулла деб исм қўйишди.

Унинг болалиги ва ўқувчилик йиллари Аравонда ўтди. У ёз ойлари Чилмайрам ва Чилустун қоялари орасидаги яйловларда қўй боқиб ёки Аравон дарёсида чўмилиб юрган пайтларида тоғ тошлари хилма-хил бўлишига эътибор берди. Улар нега бундай? Қандай қилиб оқ, қизил, кўк, сариқ, юмшоқ ва қаттиқ, думалоқ ёки серқирра тошлар пайдо бўлади? Улар қандай аталади? Бу масалалар синчков болани мунтазам қизиқтирарди. Бу қизиқиш уни Ўрта Осиё индустриал (ҳозирги Тошкент политехника) институтининг геологик факультетига киришга ундади. Бу ерда у рус тилини ўрганди, геология фани билан танишди, Академиклар А. Уклонский, таниқли геолог-олимлар Б. Наследов, А. Королев, С. Машковцев, О. Сергуньков ва бошқаларнинг лекцияларини эшитди.

Илмга бўлган чанқоқлик ёш геологни С. Орджоникидзе номли Москва геология-қидирув институтининг аспирантурасига олиб келди. Бу ерда профессор Г. Захаров унинг мураббийси бўлди. 1939 йилда Ҳ. М. Абдуллаев «Лангар конининг геологик тузилиши, минерологик таркиби ва ҳосил бўлиши» мавзуида муваффақиятли диссертация ёқлади ва кафедрада ассистент этиб қолдирилди ва бир пайтнинг ўзида аспирантура мудирлигига тайинланди.

Бироқ, Тянь-Шаннинг тоғ тизмалари, уларнинг ҳисобсиз жумбоқлари тиниб-тинчимас Ҳабиб Муҳамедовични ўзига чорлардй. Шундай қилиб, у яна Тошкентга келиб, ўзининг жонажон политехника институтида доцент вазифасида ишлай бошлади.

1940 йил олимнинг фан, педагогика ва жамоат ишидаги жўшқин фаолияти бошланган давр бўлди. Катта билим доирасига эга бўлган, дадил ва доно бу одам мураккаб геологик проблемаларни ҳал эта бошлади.

1937 йилда Ўзбекистон олимларининг биринчи съездида Ҳ. Абдуллаев «Ўрта Осиё шеелитли конларининг Лангар (Ўзбекистон ССР) ва Рарз (Тожикистон ССР) мисолидаги нисбий таҳлили» темасида доклад қилди. Бу унинг биринчи босма иши эди. Шундан кейин 25 йил мобайнида у 130 тадан кўпроқ асар ёзди. Шундан еттитаси йирик монографиядир.

«Ўрта Осиёнинг таркибида шеелит бўлган скарнларининг геологияси» унинг биринчи йирик илмий иши бўлди. Бунинг учун унга геология-минеролог и я фанлари доктори унвони берилди. «Руда ҳосил бўлишининг интрузивлар билан генетик боғлиқлиги» монографияси учун 1959 йилда Ленин мукофотига сазовор бўлди.

1958 йилда Ҳ. М. Абдуллаевнинг фаол иштироки ва раҳбарлигида «Чатқол Қурама тоғларининг магматизми ва металлогениясининг асосий белгилари» коллектив монографияси эълон қилинди. Сал кейинроқ эса Ўрта Осиё магматизми ва металлогенияси» деган яна бир муҳим асар эълон қилинди. Ҳ. М. Абдуллаевнинг ҳаётлигида эълон қилинган сўнгги монографияси «Кон петрографик вилоятлар ва уларнинг классификацияси» асари бўлди. Лекин бу асарни у тўла тугаллай олмади. Ўлим унинг ижодий фаолиятини тўхтатиб қўйди.

Дунёнинг барча машҳур конларининг шаклланиш хусусиятларига бағишланган «Металлогения» асари ҳам тўла тугалланмай қолди. Вафот этганидан сўнг эълон қилинган бу асарга 1975 йилда Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти берилди.

Ҳабиб Муҳамедовичнинг кўп қиррали фаолияти учун янгиликни дарҳол илғаб олиш, кенг мушоҳада хос эди. Унинг ғоялари геологларни қизиқтирди, амалда қайта-қайта исботланди. Фанлар академиясида, шунингдек, ишлаб чиқариш-геология ташкилотларида муҳим геология йўналишларини ишлаб чиқишда иштирок этиб, у барча янги ва илғор нарсаларни дадил қўллаб-қувватлади ва мураккаб принципиал масалаларни ҳал этишда иштирок этди.

Геология фани ва амалиётга катта ҳисса қўшганлиги учун Ҳ. М. Абдуллаев 1943 йилда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзолигига, 1947 йилда академиклигига, 1958 йилда СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзолигига сайланди. 1960 йилда у Франция геология жамиятининг аъзолигига ва буюкбритания Минерология жамиятининг ҳақиқий аъзолигига сайланди.

Турли йиллар у Ўрта Осиё индустриал институти (ҳозирги ТошПИ)га бошчилик қилди, Ўзбекистон ССР Халқ Комиссарлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси бўлди. 1947 йилда Ҳабиб Муҳамедович Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти ва айни пайтнинг ўзида геология институти (ҳозирги Ҳ. М. Абдуллаев номли геология ва геофизика институти) директори бўлди. Кейинроқ Ўзбекистон ССР Фанлар академияси геология фанлари бўлими раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари бўлиб ишлади. 1956 йилдан 1962 йилнинг январь ойигача Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти лавозимида ишлади.

Ҳ. М. Абдуллаевнинг кўп қиррали фаолияти педагогик ишни ҳам ўз ичига олади. У бу соҳадаги фаолиятини Москва геология-қидирув институти студентларига аспирантурада лекция ўқишдан бошлаганди. Шундан кейинги йилларда геология институтлари, академия ва олий ўқув юртлари системасида аспирантларга таълим беришдан, ташқари, Тошкент политехника институтининг геология-қидирув факультетида студентларга металлогениядан лекциялар курси ўқиди, Иттифоқда биринчи металлогения ва петрология кафедрасини ташкил этди ва унга бошчилик қилди. У янги, илғор металлогения мактабини яратди.

Айни пайтда Ҳ. М. Абдуллаев катта жамоатчилик ишларини бажарди. Тошкент политехника институтининг геология-қидирув факультети қошидаги Давлат имтиҳон комиссияси раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси қошидаги координация Совети раиси, Бутуниттифоқ геология жамияти Ўзбекистон бўлимининг раиси, фан ва техника соҳасида Ленин мукофотлари бўйича республика комитети раиси, СССР Министрлар Совети қошидаги Ленин мукофотлари комитети аъзоси бўлди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари кўп марталаб унга юксак ишонч билдиришган эди. У бир неча марта Ўзбекистон ССР Олий Совети ва СССР Олий Совети депутатлигига сайланди. Коммунистлар уни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига сайлашди.

Партия ва ҳукумат Ҳ. М. Абдуллаевнинг фидокорона меҳнатини юқори баҳолади. У Ленин ордени, иккита Меҳнат Қизил Байроқ ордени, учта Қизил Юлдуз ордени ва «Ҳурмат белгиси» ордени билан мукофотланган эди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ҳ. М. Абдуллаев номли геология ва геофизика институти қошида унинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган мемориал музей ташкил этилган.

М. АҲМАДЖОНОВ,
геология-минералогия фанлари доктори, профессор. А. Р. Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати.
Ҳ. РАҲМАТУЛЛАЕВ,
геология-минералогия фанлари кандидати.

СССР 60 йил

ҲУР РЕСПУБЛИКАЛАР БУЗИЛМАС ИТТИФОҚИ

ПОЙТАХТ ИШЧИЛАРИНИНГ ДАСТХАТИ

Киевликлар ишлаб чиқараётган маҳсулотлардан қай бирини сони ва сифати, шуҳратига қараб биринчи ўринга қўйса бўлади!

Автомат станокларними, ёки оламга машҳур «Ан» самолётлариними! Улар бундай ҳурматга муносиб. Барча қитъаларда ишлаётган экскаваторларнимиі Эътирозимиз йўқ. Фотоаппаратлар, мотоцикллар, сунъий олмосларнимиі Ажойиб маҳсулотлар. Балиқ овловчи денгиз кемалари, ярим ўтказгичлар, кабель, трикотаж газламалар, электрон ҳисоблаш техникаси ёки телевизорларнимиі Булардан биронтасига имтиёз бериш осон эмас. Уларга барча иттифоқдош республикаларда эҳтиёж катта, жаҳоннинг 60 мамлакатига экспорт қилинади.

Дарница шойи комбинатининг коллективи киевлик ипакчилар шуҳратига шуҳрат қўшиб келмоқда. Машҳур кўп станокчи тўқувчилар Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Л. К. Кондратьева, П. Г. Волковинская шу ерда ишлашади. Улар тармоқ бўйича энг юксак унумдорликка эришиб, 40 ўрнига 104 дастгоҳга хизмат кўрсата бошладилар. Уларнинг ташаббусига фақат Украинанинг ўзидагина 20 мингдан зиёд ишчи қўшилди.

«Ҳар бир иш соатидан самарали фойдаланайлик!» Ҳозир 650 минг нафар киевлик ана шу шиор остида меҳнат қилмоқда. Улар ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқдалар.

Киев маҳсулотларининг деярлик 20 проценти фахрли беш қиррали белги билан ишлаб чиқарилади. Редуктор заводи, тажриба мебель фабрикаси каби корхоналарда эса бу кўрсаткич янада юқори. «Киевланка» трикотаж фабрикаси ҳақида ҳам шундай илиқ сўзларни айтиш мумкин. КПСС Марказий Комитетининг ноябрь [1981 йил] Пленуми минбаридан туриб ана шу коллектив шаънига мақтов сўзлари айтилган эди. «Точэлектроприбор» заводи яна бир мисол: мазкур корхона коллективи мамлакатимизда биринчи бўлиб ўз маҳсулотларини мустақил равишда давлат Сифат белгисига тақдим этиш ҳуқуқини қўлга киритган.

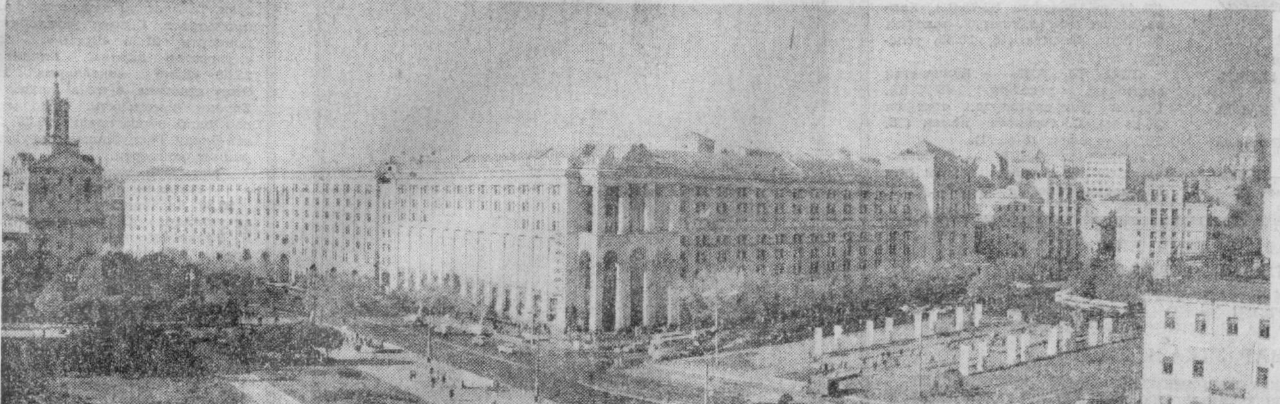

СУРАТДА: Крешчатик— Киев шаҳрининг марказий кўчаси

ЛЕНИНЧА ДЎСТЛИК БИЛАН КУЧЛИМИЗ

А. Ф. ВАТЧЕНКО,
Украина ССР Олий Совети Президиумининг Раиси.

1922 йилнинг декабри тарихга 17-йилнинг октябридан кейин муҳим сана бўлиб кирди. Шу саналар жаҳонда биринчи ишчи ва деҳқонлар давлатининг, ҳақиқий халқ ҳокимияти мамлакатининг шажарасини бошлаб берди.

Барча совет халқи сингари, Украина ССР меҳнаткашлари ҳам СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини коммунистик бунёдкорликда янги-янги муваффақиятлар билан кутиб олар эканлар, ўзлари эришган барча зафарлар КПССнинг доно раҳбарлиги остида, мамлакат қардош халқларининг бузилмас ҳаракат бирлиги туфайли бўлганлигини равшан англаган ҳолда босиб ўтилган йўлни қонуний ифтихор туйғулари билан эсламоқдалар, улар Украина ишчилар синфи ва камбағал деҳқонлари Россия пролетариатига эргашиб самодержавие ва капитализм истеҳкомларига ҳужум қилишга, тинчлик учун, нон ва ер учун, жонажон Советлар ҳокимияти учун курашга отланганликлари билан ҳақли равишда фахрланадилар. Большевиклар раҳбарлигидаги революцион омма Украинада ишчи-деҳқонлар ҳокимиятини эълон қилиб, Украина Советлар давлатини барпо этди. Лениннинг ССР Иттифоқини тузиш тўғрисидаги ғоясини қизғин қўллаб-қувватлади.

Бундай бирликка интилиш барча миллатлардаги кенг халқ оммасининг ичидан келиб чиқди. Буни, жумладан, черниговлик камбағал деҳқон Гаврила Одинец яққол ифодалади. У 1922 йилнинг 30 декабрида СССР ташкил этилганлиги тўғрисида декларация қабул қилган Советларнинг I Бутуниттифоқ съезди минбаридан туриб:

— Иттифоқимиз и и бизни энди ҳеч ким ажратолмайдиган яхлит бир умид деб тушунамиз, — деган эди.

Дарҳақиқат, халқларнинг янги ҳаёт қуриш учун олиб бораётган курашидаги метин бирликка қарши ички ва ташқи контрреволюциянинг уринишлари беҳуда бўлиб чиқди. Вайронагарчилик ва очликни бартараф этишда, социализм асосларини қуришда, совет тузуми ғалабаларини ҳимоя этишда, иқтисодий социал тараққиётни таъминлашда бу бирлик ҳар бир иттифоқдош республикада ҳал қилувчи омил бўлиб қолди.

—«Украина халқи совет республикалари билан ҳамдўст бўлиб, улар билан бирлашиб ва шу тариқа ўз кучларини ўн карра ошириш туфайлигина, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев, — ўз қаддини чинакамига ростлаб олишга, ўзининг меҳнат ғайрати ва талантини қулф урдиришга муваффақ бўла олди!».

Биринчи беш йилликнинг қаҳрамонона йилларини кўз олдимизга келтирайлик. Ўша пайтда совет кишилари бир ёқадан бош чиқариб, Лениннинг социализм қуриш планини — индустрлаштириш, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш, маданий революцияни амалга оширган эдилар. Масалан, Харьков трактор заводини 20 миллат вакиллари қурди, мамлакатнинг юздан кўп корхонаси унинг учун материал ва машина-ускуна етказиб турди. Биргалашиб ишлаш туфайли завод атиги 15 ойда қуриб битказилди.

Совет Украинасининг вакиллари эса Кузнецк ва Магниткани, Турксиб ва «Ростсельмаш»ни қуришда, Ашхобод ва Тошкентдаги тўқимачилик фабрикаларини барпо этишда ғоят актив иштирок этдилар.

Халқларнинг қардошларча иттифоқи гитлерчи босқинчилар устидан қозонилган тарихий ғалабаларнинг манбаларидан бири бўлди. Барча миллат вакиллари — Совет Армиясининг шавкатли жангчилари, партизанлар ва яширин шароитда иш олиб борувчилар, фронтни зарур ҳамма нарса билан таъминлаб турган орқа томоннинг қаҳрамон меҳнатчилари РСФСР, Болтиқ бўйи, Украина, Белоруссия, Молдавиянинг шаҳар ва қишлоқларини ҳимоя қилиши билан бутун социалистик Ватаннинг ор-номуси ва озодлигини ҳимоя қилдилар. Бу Ленин партиясининг раҳбарлигида амалга оширилган умумхалқ жасорати эди.

Совет кишилари бу энг кўп қон тўкилган урушнинг мисли кўрилмаган синовларидан ўтиб, янада кўпроқ жипслашиб, душман вайрон қилган шаҳарлар ва қишлоқларни, заводлар ва фабрикаларни, шахталар ва электр станцияларни, колхозларни бир оила бўлиб тикладилар. Волга ва Днепр-Енисей ва Ангарада биргалашиб тўғон қурдилар, бўз ва қўриқ ерларни очиб, урушдан кейинги беш йилликларнинг топшириқларини муваффақиятли амалга оширдилар.

Республиканинг бугунги экономикаси — мамлакат ягона халқ хўжалик комплексининг ажралмас таркибий қисмидир. Образли қилиб айтмоқчи бўлсак, у 1953 йилги саккизта Украинага тўғри келади. Унинг саноати икки кун ичида ишлаб чиқараётган маҳсулот бутун 1922 йилда ишлаб чиқарилганига баравар келади. 60 йил ичида қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти беш марта кўпайди. Бугунги кунда у социалистик экономиканинг юксак даражада ривожланган сектори ҳисобланади.

Украина ССР — ёппасига саводхон, илмфанни юксалган, социалистик маданияти юқори даражада ривож топган республикадир. Қуйидаги фактлар республиканинг маънавий тараққиёт кўрсаткичлари билан ҳатто яхши таниш кишини ҳам ҳайратда қолдиради: халқ хўжалигида банд бўлган ҳар юз кишидан 85 киши олий ва ўрта маълумотли, ҳар уч кишининг бири ўқийди. Республика олимларининг фундаментал ва амалий тадқиқотлар доирасида қилган кашфиётлари оламга машҳур бўлиб кетган. Ҳозир, масалан, илмий-тадқиқот институтларининг коллективлари Москва, Ленинград, Новосибирск, бошқа илмий марказларнинг олимлари билан ижодий ҳамдўстликда умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган 160 дан кўп программани амалга оширишда қатнашмоқда.

Давлат ва ижтимоий тузумимизнинг энг катта ғалабаси — янги инсон, меҳнаткаш инсон, Ватанниг оташин ватанпарвари, эътиқодли интернационалистдир. У дунёни революцион ўзгартириш учун курашнинг олдинги маррасида туриб, меҳнатга виждонан муносабатда бўлиш, юксак онглилик, сиёсий етуклик намуналарини намойиш этмоқда.

Совет Украинаси ССР Иттифоқида кураш ва бунёдкорлик шонли йўлини босиб ўтди, бу йўл ажойиб ғалабаларга олиб борди. Қардош республикалар билан бир сафда бориш—бирдан-бир тўғри, ҳаётий тўғри йўл эканлигини турмушнинг ўзи тақозо этади. Ҳар бир республика дўстлигимизнинг моддий замини бўлмиш мамлакат халқ хўжалик комплексини мустаҳкамлаш билан бирга ўзининг равноқ топиши ва янада ривожланиши учун имкониятларни ҳам кенгайтирмоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми маъқуллаган мамлакат Озиқ-овқат программасини амалга ошириш натижасида бу имкониятлар сўзсиз янада ортади.

Республикамиз д а Пленумнинг қарорларига мувофиқ 80-йилларда юксак марраларга эришилмоғи лозим: ўртача йиллик ялпи дон ҳосилини камида 10—11 миллион тонна кўпайтириш ва уни 53—54 миллион тоннага етказиш зарур. Етиштириладиган қанд лавлаги 60 миллион тоннага қадар кўпайиши, гўшт 4,6 миллион тоннадан, сут 24 миллион тоннадан ошиб кетиши лозим.

Украина ССР билан Россия Федерацияси, Белоруссия, Молдавия, Болтиқ бўйи республикалари, Закавказье, Ўрта Осиёнинг областлари, шаҳарлари, районлари, меҳнат коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг сафарбар этувчи аҳамиятига баҳо бериш қийин. Бундай ҳамдўстлик ҳар бир киши ва жамият учун энг асосий соҳа — меҳнат соҳасида ватанпарварлик ташаббуслари мустаҳкамланишига кўмак бериши жиҳатидан ҳам қимматли ва қадрлидир. Шу билан бирга у дўстлик, қардошлик, ўзаро ёрдам — бутун мамлакат сингари республика меҳнаткашларининг кундалик ҳаёт тарзи эканлигидан далолат беради.

Турли миллатдаги миллион-миллион совет кишиларининг хатти-ҳаракат нормаси бўлиб қолган ленинча пролетар интернационализми принципи партиямиз ва давлатимиз ҳаёти ва фаолиятининг ҳамма соҳаларида намоён бўлмоқда. Буни масалан, ленинчи КПССнинг жанговар отряди бўлмиш Украина Компартияси составида мамлакатимиздаги юздан кўп миллат ва элатларнинг вакиллари борлиги яққол исбот этади. Республиканинг комсомоли ҳам кўп миллатлидир.

ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигини байрам қилиш совет кишиларининг метин бирлигини, уларнинг ленинча Коммунистик партия теварагидаги бузилмас жипслигини, партиянинг режаларини халқ оммаси амалга оширишга тайёрлиги, унинг иродаси ва маҳоратини яна бир зўр куч билан намойиш этишга шубҳа йўқ.

Факт ва рақамлар кўзгусида

Ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида Украина ССРнинг миллий даромади 2,6 миллиард сўмга кўпайиб 80 миллиард сўмга етди. Бундан 15 йил аввал эса бу рақам икки баравар кам эди.

* * *

1922 йилда республикада 0,1 миллиард киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилинган эди. Бултур ҳосил қилинган электр энергия эса 230,9 миллиард киловатт-соатга етди.

* * *

1922 йилда Украина 0,09 миллион тонна қора металл тайёр прокатини ишлаб чиқарган эди. Улуғ Ватан уруши бошланиши олдидан металлурглар 5,6 миллион тонна прокат ишлаб чиқарилганлиги тўғрисида рапорт бердилар. 1981 йилда бу рақам бир неча баравар кўпайди.

* * *

Совет Украинаси химия саноатининг тараққиёт суръатларини қуйидаги рақамлар кўрсатади: 1940 йилда республикада 1 миллион тонна минерал ўғит ишлаб чиқарилган бўлса, бултур 21 миллион тоннадан кўп ўғит тайёрланди.

* * *

1940 йилда Украина корхоналари бир кунда 5 радиоприёмник ва радиола ишлаб чиқарган бўлса, ҳозир бир соатнинг ўзида 30 та радиоприёмник ва радиола тайёрламоқда. 1940 йилда бир кунда битта холодильник тайёрланган бўлса, ҳозир 1 соатда 80 таси ясалмоқда.

* * *

Украина — янги қурилишлар республикасидир. Урушдан кейинги даврнинг ўзидагина сарфланган капитал маблағлар 323,6 миллиард сўмни ташкил этди. Ҳозир бир куннинг ўзида 944 квартира фойдаланишга топширилмоқда. Яъни қарийб 10 минг аҳолиси бўлган шаҳар учун зарур бўлган уй-жой уч кунда битириб топширилмоқда.

* * *

Советлар ҳокимиятининг дастлабки йилларида барпо этилган Украина Фанлар академиясида атиги 140 киши ишларди. Ҳозир унинг муассасаларида 70 минг ходим бор. Булар орасида 995 фан доктори, 6,5 минг фан кандидати, 329 Украина ССР Фанлар академиясининг академиги ва мухбир-аъзолари бор.

* * *

Яна бир қиёсий рақам: 1941 йилда республика халқ хўжалигида олий ва ўрта махсус маълумотли 513 минг мутахассис бўлса, ҳозир улар беш ярим миллиондан ошади.

ДнепроГЭС—менинг тақдирим

В. И. Ленин номидаги ДнепроГЭС га келувчи кўпдан-кўп меҳмонлар Полина Павловна Шило билан икки марта танишадилар. Аввал экранда кўрсатилувчи «Днепр балладаси» деган ҳужжатли фильмда, сўнгра эса кран машинистининг иш ўрнида танишадилар.

Донгдор ишчи совет сайёҳлари ва чет эллик сайёҳларга, ўзининг ёш юртдошларига гапириб берадиган гапларнинг ҳаммаси қисқа лекин сермазмун: «ДнепроГЭС — менинг тақдирим» деган сўзлар билан якунланади. Бу сўзларда уни дастлаб қурганларнинг, уни урушдан кейин тиклашда қатнашганларнинг ҳамда шу кунларда машҳур станциянинг қувватини ошириб бораётганларнинг жасоратларидан фахрланиш ҳислари янграйди.

Станциянинг биринчи агрегати 1932 йилнинг майида саноат кўламида ток берганди, орадан олти ой ўтгач у тўла қувват билан ишлай бошлаганди. Донецк ва Кривой Рог ҳавзалари, Днепр бўйи шаҳар ва қишлоқлари арзон энергия олди.

1944 йилда мамлакатнинг ишчилар синфи ўзининг энг яхши фарзандларини яна кўҳна Славутич соҳилларига юборди. Улар ДнепроГЭСнинг вайрон бўлган тўғонини, машина залини, марказий пультини тиклашлари лозим эди.

Ўшанда қишлоқдан келган қиз Поля Шило ишлари ва ўйлари билан бир ёқадан бош чиқарган кишиларнинг шу буюк дўстлик кучини илк бор сезганди. Ўшаларнинг ёрдами билан бетончилик касбини ўрганиб олди ва тез орада бригадага бошчилик қила бошлади.

Қизлар қўлма-қўл ушлашиб бетонни оёқ билан шиббалардилар. Ана шу машаққатли «рақс» ҳақиқий жасоратга айланиб, рекорд кетидан рекорд вужудга келтирди. Днепрострой зарбдорлари— Анна Лошкарева, Полина Шило, Просковья Коробова, Елизавета Недякина ва бошқаларнинг номлари бутун мамлакатга ёйилди. Улар ҳар куни бир ярим, икки нормадан иш бажариб турдилар.

Станцияни мисли кўрилмаган суръат билан тиклаш оммавий меҳнат қаҳрамонлиги натижаси, Л. И. Брежнев бошчилигидаги Запорожье область партия ташкилоти куч-ғайратларининг натижаси бўлди.

Ленин ордени билан мукофотланган Полина Шило ўз таржимаи ҳолининг энг машаққатли ва энг бахтиёр кунларини ўтказган станцияни тарк этмай қолиб кетди. У кранчилик касбини эгаллаб доимий ишлашга ўтди.

— Пенсияга чиққан бўлсамда ҳали ҳам тарк этолмайман,—деди у. — Киши кўз ўнгида шундай ажойиб ишлар рўй бериб тургач, ҳеч ҳам кетиб бўлмайди, Днепро ГЭС учинчи марта бунёд этилишининг шоҳиди ва қатнашчиси бўлдим. Иккинчи машина залини, транспорт эстакадасини, янги шлюзни қурдик.

Полина Павловнанинг бу ишдаги иштироки Октябрь революцияси ордени билан тақдирланганлигини ҳам айтиб қўяйлик. Мана ярим асрки, улкан ГЭС нур таратиб келмоқда. Леонид Ильич Брежнев Советлар мамлакати индустриал қудратининг рамзи деб атаган бу станция энди тўртинчи марта бунёд этилади. Мутахассислар биринчи машина зали, кўтаргич кранлар ва тўғон қопқалари агрегат ва ускуналарини янгилаш лойиҳаси устида ишламоқдалар.

Днепрнинг ўнг соҳилига гранит қопланмоқда, тўғон ёнида янги майдон бунёд этилмоқда. Бу майдонда ДнепроГЭС қурувчиларининг бир неча авлодлари—Полина Шило билан бирга: «ДнепрГЭС— менинг тақдирим» деб фахр билан гапирадиган кишилар шарафига ёдгорлик ўрнатилади.

Н. КЛИМЕНКО.

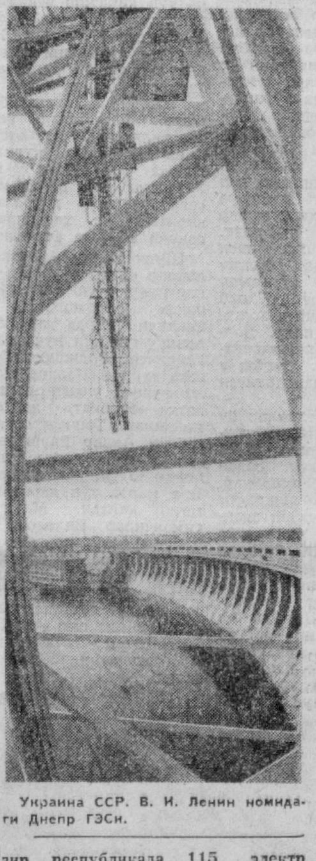

Украина ССР. В. И. Ленин номидаги Днепр ГЭСи.

СЎЗ—СТАТИСТИКАГА: ҳозир республикада 115 электр станция бор. Уларнинг жами қуввати урушдан аввалги ДнепроГЭСдан 80 марта кўп. Украинада олтита атом электр станцияси қурилмоқда.

Илмий изланиш уфқлари

Карпатдаги Киязевки қишлоғи яқинида бўлган Баранча тоғининг этакларида ҳар хил тилда сўзлашувлар янгради. Бу ерда Закавказье қувур ётқизиш бошқармасининг бригадалари ишга киришди. Улар Уренгой—Помари— Ужгород экспорт магистралини ётқизишда қатнашаяптилар.

— Трассамиз участкаси ғоятда мураккаб, —дейди пайвандлаш-монтаж қилиш бригадасининг бошлиғи Т. Тимусь. — Тоғлар, дарёлар, ботқоқликлардан ўтишга тўғри келади, бу ерларнинг иқлими ҳам инжиқроқ. Лекин шундай бўлсада, ҳар бир киши зиммасига олган мажбуриятни бажаришга, — йил охиригача дастлабки 60 километр қувурни ётқизишга маҳкам бел боғлаган. Пайвандлаш ишларини тезлатадиган ва енгиллаштирадиган машина-ускуналар бу ишда бизга ёрдам бермоқда. Шу билан бирга, қўл меҳнатини соқит қиладиган янги, янада такомиллашган машина-ускун а л а р-дан ҳам умидвормиз.

— Газ қувури ётқизувчиларнинг ташвишлари бизга маълум, — деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Украина ССР Фанлар академияси Е. О. Патон номидаги электр пайвандлаш институти директорининг ўринбосари Украина ССР Фанлар академиясининг академиги Д. А. Дудко, —айни шу ишлар олдидан автомат равишда пайвандлайдиган «Стик» установкаси синовдан яхши ўтди. У ҳар қандай шароитда, шу жумладан тоғ шароитида ҳам ишлай олади. Бошқариш пульти ёнида ўтирган биргина оператор ҳамма жараёнларни бажаради. Диаметри бир ярим метрча келадиган қувурларни пайвандлашдаги меҳнат унумдорлиги бир неча баравар ошади, қўлда бажариладиган оғир ишларга тамомила барҳам берилади.

«Стик» — экспорт магистралининг текислик участкаларида яхши ишлаган ўзиюрар «Север» комплексининг инисидир. Патончилар яратган мана шу машина мамлакатимиз жаҳонда газ қувурлари ётқизишда механикалашган усул билан бажариладиган пайвандлаш ишларининг ҳажми жиҳатидан биринчи ўринга чиқиб олишига ёрдам берди. Институтда яратилган ноёб кўп қават қувурлар шу магистралларнинг пухталиги ва иш унумини оширишга хизмат қилади.

Бу ердаги тадқиқот коллективининг илмий изланишлар кўлами бениҳоя: денгиз тубидан тортиб космик баландлигигача боради. Патончиларнинг «Союз—6» кемаси ичида синаб кўрилган «Вулкан» установкаси жаҳонда биринчи марта бевосита космосда металларни пайвандлаш ва қирқиш экспериментини ўтказишга имкон берди. Киевда ишлаб чиқилган сув остида пайвандлаш технологияси дунё океани бойликларини ўзлаштириш янги истиқболларини очиб беради.

Патончилар ишлаб чиқариш билан алоқаларни мустаҳкамлаш ва такомиллаштиришни давом эттирмоқдалар. Улар мамлакатимизнинг 350 тадан кўп корхонаси ва қурилишлари билан ҳамкорлик қилмоқдалар. Улар илмий тадқиқотларга сарфлаётган ҳар бир сўм бир йилда ўрта ҳисобда 7—8 сўмлик иқтисодий самара бермоқда.

СЎЗ—СТАТИСТИКАГА: ўтган беш йилликда Украина олимлари ҳар йили мамлакат халқ хўжалигига 11 мингтадан кўпроқ ечимларни жорий этдилар. Фан билан ишлаб чиқариш бундай алоқасининг иқтисодий самараси 1981 йилнинг ўзидагина уч миллиард сўмга яқин бўлди.

СУРАТДА: Г. Верёвка номидаги Давлат академик украин халқ хорининг чиқиши. А. Евсеев фотоси.

ДНЕПР ВА ДУНАЙ БЎЙЛАБ

Украиналик дарёчилар очган туристик маршрут Европадаги икки катта дарёни бир-бири билан боғлади. «Николай Добролюбов» теплоходи Днепр бўйлаб Киевдан Одессага боргач, денгиз оша саёҳат шинавандаларини Болгариянинг Дунайдаги порт шаҳри Русега етказди.

Ўн кунлик круиз линиясини очган кема «Дарё-денгиз» типидаги лайнерлар туркумига киради. Денгизда яхши суза олиш ва такомиллашган навигация ускуналари саёҳатни қулай ва хавфсиз қилади. Йўловчиларга қизиқарли маданий программа таклиф этилган, улар Канев, Черкасси, Запорожье, Херсон, Одесса, Измоил билан, Руминиянинг Журжу шаҳри билан танишадилар.

Келаси мавсумда тўртта шундай круиз ўтказиш мўлжалланади. 1984 йилдан уларнинг сони йигирматагача кўпаяди.

Жасоратнинг умри боқий

Кичик ердаги ёдгорлик

Цезарь Куников десанти тушган жойда азим обида қад кўтарди. Бу — Кичик ер ҳимоячилари мардлигига эҳтиром, шу ердан мангу ҳаёт сари йўл олган баҳодирлар тўғрисидаги авлодларнинг миннатдорчилик хотираси рамзидир.

Бу ердаги ҳар қарич ер қаҳрамонларнинг қонига бўялган. Орадан салкам қирқ йил ўтган бўлса ҳам, ернинг словли чандиқлари ҳали ҳам битиб кетгани йўқ. Тошлоқ ерлардаги эгри-бугри эски окоплар, бомба ва снарядлар портлашидан ҳосил бўлган ўралар ўқтин-ўқтин кўзга ташланиб туради.

«Ер ёнар, тошлардан бурқсиб тутун чиқар, металл эриб кетар, бетон парчаланар эдию, аммо ўз қасамига садоқатли кишилар шу ердан чекинмасдилар...» Л. И. Брежневнинг «Кичик ер» китобидаги шу сатрлар рамзий десант кемасининг ўнг тарафини ҳосил қилган темирбетон консолга қўйилган. Унинг ёнида —китоб қаҳрамонлари, тўққиз нафар жангчининг бронзадан яратилган ҳайкаллари кўзга ташланади. Обиданинг қарши тарафидаги гранит барельефда денгиз пиёда аскарлари — дадиллиги ва жасорати жиҳатидан тенгсиз Кичик ер эпопеясининг қатнашчилари кичик соҳилга ўрнашиб олиб, душманга ҳужум қилаётганликлари тасвирланган.

«Биз ўз иродамизни, ўз кучимизни ва қонимизни томчи-томчисигача халқимизнинг саодати учун, севимли азиз Ватанимиз, сен учун бахш этамиз...»— Леонид Ильич китобидаги шу сўзлар обидада порлаб турибди. Жанговар байроқларимизни ўртага қўйиб рафиқаларимиз ва фарзандларимизнинг номи билан, севикли Ватанимизнинг номи билан онт ичиб айтамизки, душманга қарши жангларда чекинмай қаттиқ турамиз, унинг кучларини ер билан яксон қилиб ташлаймиз...»

Дарҳақиқат, улар қаттиқ туришди. 1943 йил 10 сентябрга ўтар кечаси Новороссийскка штурм бошланди, беш кунлик шиддатли жанглардан сўнг шаҳар ва порт озод қилинди.

...Ўша кунларда ҳар кун, ҳар соат бу ерда янги жасорат содир бўлиб, янги қаҳрамон майдонга чиқаверди. Ёдгорлик ичидаги кенг галереяга улардан ўттиз нафари, Кичик ердаги ва Новороссийск учун бўлган жангларда «Олтин Юлдуз» билан тақдирланган азаматларнинг портретлари қўйилган. Шу ердаги қирмизи гранитга алоҳида ўрнак кўрсатган қисмлар ва қўшилмаларнинг номлари ёзиб қўйилган.

— Мен учун муқаддас иш, фронтда орттирган кичик ерлик дўстларимнинг ўлмас жасоратини тараннум этиш иши ниҳоясига етди,— дейди ёдгорлик муаллифи, архитекторлар коллективининг раҳбари, СССР халқ рассоми В. Цигаль. — Металл ва тошда мужассамлаштирилган уларнинг гавдалари бу ердан бир қадам ҳам орқага чекинмай, мудофаа чизиғида абадий турадиган бўлдилар.

Санъаткор жангчи десант туширилган дастлабки кундан бошлаб Кичик ерда бўлди. Урушдан кейинги ҳамма йиллар давомида ғалаба қувончи, тинч меҳнат нашъаси билан бирга қалб хотираси унинг қалбига тинчлик бермас эди.

Обида яратиш фикри туғилганига анча бўлган. Новороссийскда граждан уруши ва Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари хотирасига ёдгорлик яратиш учун Бутуниттифоқ конкурси эълон қилинганида бу санъаткор архитекторлар Ленин мукофотининг лауреати Я. Белопольский, Р. Кананин ва В. Хавин билан ҳамдўстликда тақдим этган лойиҳа энг яхши деб топилди...

(Ушбу саҳифани ТАСС ва «Тошкент оқшоми» мухбирлари тайёрлашган).

Ишончли ва чиройли

«ПАХТАКОР»—«СПАРТАК» (МОСКВА)—2:0

Ўтган якшанба куни кузнинг булутли ҳавоси ва ёмғиридан чўчимаган ҳақиқий ишқибозлар Тошкентнинг бош стадионига тўпландилар. Лекин улар келганликлари учун афсус қилмадилар. Тезда ҳаво очилиб, ёмғир тиниб қолди. Ўйин эса жуда чиройли ва мазмунли ўтди.

Ҳолбуки, ҳўл майдонда ва сирпанчиқ ўт устида ўйнаш майдон эгалари учун бирмунча ноқулай бўлди. Спартакчилар учун эса улар кўниккан Москва — Лондон об-ҳавосининг ўзи эди. Чунки «Спартак» 29 сентябрь куни УЕФА Кубоги учун «Арсенал» билан жавоб матчи ўтказади-да. Маълумки, беш кун муқаддам москваликлар худди шундай об-ҳаво шароитида кескин кураш остида ўз майдонида «Арсенал»нинг елкасини ерга текказди. Сирпанчиқ майдонда ҳисоб спартакчилар учун ҳам 3:2 ҳисобида «сирпанчиқроқ» бўлди. Лекин бу ҳисоб ҳам осонликча қўлга киритилмади. Кўп куч сарф этишга тўғри келди.

Ўз майдонида иккита тўпни қўйиб юбориш албатта спартакчиларнинг Европа турнирининг кейинги босқичига чиқишини бирмунча мураккаблаштирди. Эндиликда уларни Лондонда бўладиган ўйинда фақат ғалаба, дуранг ёки 4:3 ҳисобида мағлубият қаноатлантириши мумкин.

Мана, ўйин бошланди. Шароитнинг ноқулайлигига қарамай майдон эгалари ташаббусни қўлга олдилар. Калугадан келган судья Ю. Игнатовнинг ҳуштагидан сўнг (у ўйинни жуда аниқ ва малакали ўтказди) пахтакорчилар спартакчиларни «лондонча» сценария намунаси бўйича ўйнашга мажбур этдилар. Улар москваликларни ўз ярим майдонларида сиқиб қўйдилар. Дарвозабон Дасаев қўриқлаётган дарвозага тўп тепиш имкониятларини қидира бошладилар. Лекин шу билан бирга ҳимояда ҳам қатъий ҳаракат қилдилар. Пахтакорчилар бўш келишмай чап қанотдан тез-тез ҳужум уюштира бошладилар. Ҳужумга ҳимоячилар ҳам тез-тез қўшилиб туришди. Пахтакорчиларнинг ёш ҳимоячиси Исломов қанот бўйлаб бўлган ҳужумларда активлик кўрсатди. Спартакчилар чап қанот бўйлаб ҳужум уюштиришга бир маротабагина муваффақ бўлдилар. Дарвоза олдида Гесс хавфли вазиятни вужудга келтирди. Бироқ у тепган тўп ноаниқ йўналтирилган эди.

Шундан сўнг тошкентликлар бу хавфли йўналиш бўйича эҳтиёткорлик билан ўйнай бошладилар. Рақиб ўйинчиларига бу ердан ёриб ўтиш имконини бермадилар. Шунингдек, спартакчиларнинг бош ҳужум йўли ўрта чизиқ эканлигини тошкентликлар чуқур ҳис этишиб, меҳмонларнинг ўртадан ёриб ўтишига барҳам бердилар. жарима майдонига яқинлашишига йўл қўймадилар. Бунинг натижасида ҳужумчилар С. Швецов ва С. Родионов «снайперлик» ролига ўтиб олдилар. Улар узоқдан туриб дарвозани тўпга тута бошладилар. Хоҳлашса-хоҳлашмаса улар тўпни қабул қилиб олиш учун орқага чекинишга, куч сарф этишга мажбур бўлардилар. Маълумки, қисқа тўп узатишларда кўпинча хатоларга йўл қўйиларди. Бундан пахтакорчилар усталик билан фойдаланардилар. Тошкентликлар ўз ҳужумларида қанотлардан ёриб ўтдилар. Ҳужумга ярим ҳимоячилар ва ҳимоячилар актив қўшилишди. Спартакчиларнинг ҳимоя чизиғи кучли эканлигини ҳис этган майдон эгалари турли хил коллектив ва индивидуал ҳаракатлар ҳисобига москваликларнинг ҳимоя чизиғини ёриб ўтишга ҳаракат қилдилар. Бу ўйинда тошкентликларнинг ёш ҳужумчиси Константин Новиков ўз маҳоратини кўрсатди. У қанотда майдоннинг сирпанчиқ бўлишига қарамай, рақиб ҳимоячиларини бир неча марта усталик билан алдаб ўтишга муваффақ бўлди ва дарвоза олдида хавфли вазиятларни вужудга келтирди. Афсуски, дублёрлар ўйинида тўп киритишга муваффақ бўлган бу ўйинчи асосий составда дарвозани аниқ нишонга ололмаяпти. Ёш ўйинчи Виталий Жилкин тўғрисида ҳам худди шуларни айтиш мумкин. Бу енгил ҳужумчи тўпни дарвозага киритиш учун қулай вазиятлардан усталик билан фойдалана олмаяпти.

Мана пахтакорчиларнинг капитани Андрей Якубикнинг ўйин давомидаги ҳаракати тажрибали рақиб билан бўлган ўйинда фикр юритиш ва нечоғлик босиқлик билан ҳаракат қилиш кераклигини кўрсатади. Бу ўйинда Андрей Якубик учун фақат икки мартагина тўп киритиш вазияти бўлди. У бундан моҳирона фойдаланди. Бурчакдан тепган Жилкиннинг тўпи йўналишини билган ҳолда уни моҳирона дарвозага йўналтирди. Иккинчи тўпни ҳам жарима майдонига шиддат билан кириб келиб, Дасаевнинг қай вазиятда турганлигини ҳис этган ҳолда, яъни у тўпни кутмаётган бир пайтда дарвозага йўналтирди. Ўйиннинг 51 ва 64-минутларида спартакчилар дарвозасига тўп киритиб, ўз ҳисобидаги тўплар сонини 18 тага етказди.

Шуни айтиш керакки, москваликлар билан бўлган ўйин пахтакорчилар учун осон бўлмади. Айниқса спартакчилар ўйиннинг иккинчи ярмида ташаббусни қўлга олиш учун кўп куч сарфладилар. Гаврилов, Родионов, Гесснинг ўрнига тушган Калашниковлар хавфли ҳужум уюштирдилар. «Ҳаракатда—баракат» деб бежиз айтмайдилар. Тошкентликлар дарвозабони Анвар Рашидов ўз командасини икки марта тўпдан сақлаб қолди. У ўйинни хатосиз ўтказди. Бир марта тўп дарвоза тўсинига тегиб қайтди. Майдон эгалари ҳимоячилар Билолов, Петрушин, Денисов, Исломовлар фидокорлик кўрсатдилар. Ҳамжиҳатлик билан ўтган бу ўйин пахтакорчилар ҳисобига 2:0 билан тугади. Шундай қилиб, пахтакорчилар мамлакатимизнинг энг кучли командаларидан бири —«Спартак» устидан ишончли ва чиройли ғалаба қозонди.

Э. АВАНЕСОВ.

Дарвозабон маҳорати. Р. Загратдинов фотоси.

«ПАХТАКОР» ҲАҚИДА 17 ФИКР

Н. П. СТАРОСТИН,

«Спартак» командаси бошлиғи, хизмат кўрсатган спорт мастери.

— Николай Петрович, командангизнинг «Пахтакор»га ютқазиб қўйганидан албатта ачинаётгандирсиз!

— Яширмайман, спартакчилар учун Тошкентдаги ўйин фақат мамлакат чемпионати нуқтаи-назаридан эмас, балки УЕФА кубоги учун «Арсенал» билан Лондонда бўладиган иккинчи ўйин олдидан репетиция вазифасини ўташи керак эди. Биз ўз майдонимизда англиялик футболчилар устидан жуда қийинчилик билан 3:2 ҳисобида ғолиб чиқдик. Шунинг учун ҳам бу ўйин сафарга жўнаб кетиш олдидан ўз кучига яна бир бор ишонч ҳосил қилиш, ўйинчиларнинг иродасини яна бир бор синовдан ўтказиш учун жуда муҳим эди.

Очиғини айтганда, биз Тошкентда муваффақиятга эришамиз деб ўйлаган эдик. Шунинг учун ҳам энг яхши ўйинчиларни жамлаган ҳолда асосий жанговар составда майдонга тушдик. Биринчи бўлимда Эдгар Гесс ва Сергей Родионовлар ҳисобни очишлари ҳам мумкин эди. Лекин бунга муваффақ бўлолмадилар. Ўйин давомида спартакчиларнинг ўз кучларини мақсадга сафарбар этолмаганликлари мени ранжитди.

— Пахтакорчиларнинг ўйинини қандай баҳолайсиз!

— Командангиз ўтган мавсумга қараганда ўсиб, улғайиб боряпти. Улар «Спартак» билан бўлган ўйинда майдоннинг ҳамма чизиғида яхши ўйин кўрсатдилар. Биз қанчалик Якубикнинг «оёқ-қўлини боғлаш»га интилмайлик, барибир у мамлакатнинг энг зўр дарвозабони Ренат Дасаев қўриқлаётган дарвозага икки марта тўп киритишга муваффақ бўлди. Бу футболчининг юқори натижага эришаётганлигини энди мен яхши тушунаман. Чунки у билан ёнма-ён «Пахтакор»нинг ёш, фидокор ўйинчилари ўйнашяпти. Улар кўплаб ҳужумлар уюштириб, унга қулай вазият яратишяпти. Уларнинг ўзлари ҳам кўплаб тўп киритишлари мумкин эди. Лекин ҳали уларда босиқлик, тажриба етишмайди. Якубикда эса бунинг учун тажриба бор. У мўлжални аниқ нишонга олади.

Мен яна шуни айтмоқчиманки, пахтакорчилар бутун майдон бўйлаб, барча «қават»ларда, барча ўйин жараёнларда яхши ўйин кўрсатдилар. Бу жуда қувончлидир. Бундай жанговар руҳдаги командани ҳозир кўриш камдан-кам насиб этади. Менинг назаримда «Пахтакор» тўғри йўл танлаган. Маҳаллий ёш футболчиларни асосий составга киритиб тренерлар келажак учун мустаҳкам пойдевор яратаяптилар. Менинг ишончим комилки, яқин вақтда пахтакорчилар олий лигада мустаҳкам қолиш учун эмас, балки ўзларининг олдига бундан ҳам муҳимроқ вазифаларни қўйган ҳолда курашадилар.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/XI да **Ўн учинчи ранс**, 22/IX да **Рўйхатларда йўқ**, 23/IXда **Ҳар тўкисда бир айб.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22/IX да **Ёшликда берган кўнгил**, 23/IX да **Заҳар ичган даъвогар.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА— 21/IXда **Сокин тонглар**, 22/IX да **Гуноҳкор авлиё**. 23/IX да **Зада бўлган пайғамбар.**

кино

21 СЕНТЯБРДА

Ҳужжатли фильмлар:

«СОВЕТ СПОРТИНИНГ ЮЛДУЗЛАРИ» — **Кўкча.**

«ТИНЧЛИКДАН МУҲИМ НАРСА ЙЎҚ» — **Ғ. Ғулом номли.**

«НАШТАР №99» — **С. Раҳимов номли.**

«БУ ЕНГИН ОҚИБАТИ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли.**

«ЗВЕЗДОЧКА №32» — **Искра.**

Бадиий фильмлар:

«ШАХСИЙ ҲАЁТ» — **Фестиваль** (21.45 да, телефон 32-78-01), **Ҳамза номли** (тоқ соатларда, телефон 91-10-51), **Москва** (16, 18.45, телефон 39-11-76).

«БЎЙСУНМАС» — **Кўкча** (тоқ соатларда, телефон 46-23-16), **Восток** (тоқ соатларда, телефон 91-14-61), **С. Раҳимов номли** (18, 19.30 телефон 48-45-71).

«ПОЕЗД ТЎХТАДИ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87).

22 СЕНТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ШАХСИЙ ҲАЁТ» — **Фестиваль** (21.45 да, телефон 32-78-01), **Ҳамза номли** (тоқ соатларда, телефон 91-10-51), **Москва** (16, 18.45, телефон 39-11-76).

«ШАХСИЙ ҲАЁТ» — **Кўкча** (тоқ соатларда, телефон 46-23-16), **Восток** (тоқ соатларда, телефон 91-14-61), **С. Раҳимов номли** (18, 19.30, телефон 48-45-71).

«ПОЕЗД ТЎХТАДИ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87).

«ПРИБОРЛАР» САЛОНИ БИНОСИДА

23 СЕНТЯБРЬ СОАТ 10.00 ДА

«ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИНГ ҲАРАКАТ ПАЙТИДА ТАРОЗУДА ТОРТИШ ЗАМОНАВИЙ СИСТЕМАСИНИНГ ҲОЗИРГИ АҲВОЛИ ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ» **деган мавзуда**

СЕМИНАР ЎТКАЗИЛАДИ

Докладчи — Москва шаҳридаги машиналар, приборлар ва юкларни тортиб кўриш воситаларини синаш илмий-тадқиқот ва конструкторлик институти вакили.

СЕМИНАР ИШИДА ИШТИРОК ЭТИШИНГИЗНИ СЎРАЙМИЗ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Оқтепа майдони, Ғ. Ғулом кўчаси, 2-уй, маълумотлар учун телефонлар: 78-02-38, 78-40-43.

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ САВДО БОШ БОШҚАРМАСИ

ХИЗМАТ КЎРСАТИШ МАДАНИЯТИНИ ОШИРИШ МАҚСАДИДА

1 ОКТЯБРГАЧА

ШАҲАР САВДО ХИЗМАТИ МАДАНИЯТИ КЎРИГИНИ ЎТКАЗМОҚДА

СИЗЛАРДАН АНА ШУ КЎРИКДА ФАОЛ ИШТИРОК ЭТИБ, ҚУЙИДАГИ САВОЛЛАРГА ЖАВОБ ЁЗИБ ЮБОРИШИНГИЗНИ ИЛТИМОС ҚИЛАМИЗ:

— магазиннинг ташқи қиёфаси қандай?

______

— савдо залининг, туташ территориянинг (кўчатларни парваришлаш), ҳужалик ҳовлисининг (олиб кетилмаган бўш тараларнинг бор-йўқлиги) санитария ҳолати қандай?

______

— магазиннинг реклама-бадиий безаклари (витрина, вивеска, ички безаклар, ёзма справкалар) аҳволи қандай?

______

— савдо зали ходимларининг шахсий гигиенаси қай даражада?

______

— магазин иш тартибини яхшилашга доир таклифларингиз:

______

— савдода етарли ассортиментда товарларнинг йўқлиги

______

— қўшимча қандай хизмат турларини ташкил этишни тавсия қиласиз?

______

— қониқарсиз хизмат кўрсатиш ҳоллари ҳақидаги эътирозларингиз:

______

— шикоят ва таклифлар китобидан фойдаланиш имконияти қандай?

______

— Сизни қизиқтирган масалаларни ҳал этиш учун магазин мудири билан учрашиш имконияти қандай?

______

— Савдо хизмати маданиятини оширишга доир таклифларингиз:

______

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

СИЗ ЙЎЛЛАГАН ЖАВОБЛАР ХАРИДОРЛАРГА САВДО ХИЗМАТИ КЎРСАТИШ МАДАНИЯТИНИ ОШИРИШГА ЁРДАМ БЕРАДИ!

Тўлдирилган анкетани қуйидаги адресга йўллашингизни сўраймиз: Тошкент шаҳри, 47-алоқа бўлими. Пролетар кўчаси, 6-уй. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг савдо Бош бошқармаси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ САВДО БОШ БОШҚАРМАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

«РАДИОТЕХНИКА» МАРКАЗИЙ САВДО-РЕКЛАМА ТАШКИЛОТИ

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«САПФИР—401» ТЕЛЕВИЗОРИ

САФАРГА ТЕЛЕВИЗОР БИЛАН БОРИШ!

Оқ-қора тасвирдаги «САПФИР—401» портатив телевизорнин автомобилда саёҳатга борилганда бирга олиб кетиш мумкин. У автомобилнинг аккумулятори ва ўзгарувчан ток тармоғидан қувват олиб ишлайверади.

«САПФИР» кўп жойни эгалламайди — оғирлиги бор-йўғи 4,5 килограмм, йўлда олиб юришга бардош беради — корпуси зарбни қайтарадиган полистрол билан қопланган. Автоматик регулировкаси юксак сифатли тасвир ҳосил қилиб беради.

Баҳоси — 200 сўм.

«ГРОДНО—303» АВТОМАГНИТОЛАСИ

«ГРОДНО—303» АВТОМАГНИТОЛАСИНИ САФАРГА ЧИҚҚАНИНГИЗДА БИРГА ОЛИБ БОРСАНГИЗ ҲАР ҚАНДАЙ УЗОҚ ЙЎЛ ҲАМ ДАРРОВ БОСИБ ЎТИЛГАНЛИГИНИ СЕЗМАЙ ҚОЛАСИЗ.

Радиоприёмник узун, ўрта ва ультра қисқа тўлқинларда ишлайди. Магнитофонли қурилмаси музикали ёзувларни юқори сифатли эшиттириш имконини беради.

«ГРОДНО—303» автомагнитоласи «ЖИГУЛИ», «ВОЛГА», «МОСКВИЧ» типидаги мамлакатимиз енгил автомобилларининг салонларига ўрнатилади.

Баҳоси — 285 сўм.

«САДКО—714» ТЕЛЕВИЗОРИ

«САДКО—714» — ТАКОМИЛЛАШТИРИЛГАН, ЯРИМ ЎТКАЗГИЧЛИ ЛАМПАЛИ, РАНГЛИ ТЕЛЕВИЗОР.

Ўрмаловчи типдаги регуляторлар ёрдами билан кўрсатувларнинг ёрқинлиги, ранглар ҳамоҳанглиги, овознинг тиниқлигини созлаш мумкин.

ТЕЛЕВИЗОРГА МАГНИТОФОН, ВИДЕОМАГНИТОФОНЛАР, БОШҚА КИЙИЛАДИГАН ТЕЛЕФОНЛАРНИ УЛАШ МУМКИН.

Баҳоси — 680 сўм.

«САДКО—307» ТЕЛЕВИЗОРИ

Телевизор экранининг размери диагонали бўйича 50 сантиметр.

«САДКО — 307» СТОЛГА ҚЎЙИЛАДИГАН ВА ПОЛГА ҚЎЙИЛАДИГАН ВАРИАНТЛАРДА ЧИҚАРИЛМОҚДА.

ОҚ-ҚОРА ТАСВИРЛИ «САДКО-307» ТЕЛЕВИЗОРИ ЧИРОЙЛИ БЕЗАКЛАНГАНЛИГИ, ИШОНЧЛИ ИШЛАШИ БИЛАН АЖРАЛИБ ТУРАДИ.

Телевизорнинг олд панели замонавий пластик усулда ишланган.

Баҳоси — 200 сўм.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

21 СЕНТЯБРЬ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

17.45 «Дўстимиз Ҳиндистон». Ҳужжатли фильм. 18.30 «Қувноқ нотачалар». 18.45 «Фан оламида». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Гнесинлар номли Давлат музика педагогика институти камер оркестрининг концерти. 19.55 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Ягона оилада». Туркманистон ССР. Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Ғ. Ғапуров сўзи. Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Санъат усталарининг концерти. 21.30 «Время». 22.05 «Ҳужжатли экран». Киноилова. 22.50 «Дунё воқеалари». 23.05 Оғир атлетика бўйича жаҳон ва Европа чемпионати. Югославиядан олиб кўрсатилади. 23.35 Гвинея-Бисау Республикаси артистларининг концерти.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.45 «Санъат усталари». СССР халқ артисти Н. Рижов. Москва ҳарбий округи ашула ва рақс ансамблининг концерти. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Тинчликни сақлаш Совет комитетининг раиси Ю. А. Жуков суҳбати. 21.30 «Время». 22.05 «Кунлар ва тунлар». Бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Ширин эртак». Қўғирчоқ фильм. 18.20 Кичик ёшдаги мактаб ўқувчилари учун. «Сўз кетидан сўз келар» (такрорий). 18.40 «Қизиқарли учрашувлар». Ёш мухбирларнинг Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, академик Эркин Юсупов билан учрашуви. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Асрларга тенг тош». Телевизион фильм («Ўзбекфильм). 20.00 «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси — бизнинг меҳмонимиз». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Рақс гулдастаси». Концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Хирмонингизга барака». 22.25 Телевидение экранида биринчи марта. «Нон таъми». Кўп серияли бадиий фильм. 2-серия. 23.35 Янгиликлар.

II

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Стюардесса». Телевизион бадиий фильм. 18.50 Эстетика асослари. Эстетиканинг асосий категориялари. Гўзаллик ва хунуклик. 19.30 Реклама. 19.45 «Ҳаёт остонасида». Телевизион фильм. 20.00 Янгиликлар 20.30 «Дафна гулчамбари». Телеспектакль (рус). 21.30 МТ II.

22 СЕНТЯБРЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 Мультфильмлар программаси. 10.10 «Қўшиқларимиз, парвоз эт». Концерт. 10.55 «Киносаёҳатчилар клуби». 11.55 Ишлаб чиқариш гимнастикаси. 12.25 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Океан». Телевизион ҳужжатли фильм. 16.20 Балет артистларининг концерти. 16.45 «Горнчилар, қаердасиз?» 17.30 «Инсон — ер хўжайини». Кўрсатувни «Известия» газетасининг шарҳловчиси А. Ивашенко олиб боради.

18.20 «Жаҳон халқларининг ижоди». Сербия фольклори. 18.45 Оғир атлетика бўйича жаҳон ва Европа чемпионати. Югославиядан олиб кўрсатилади. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Алкоголизм ҳақида суҳбатлар. 20.00 «Очилган қўриқ». Кўп серияли бадиий фильм. М. Шолоховнинг шу номли асари асосида. 1-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Рус музейи». 1-фильм. 22.30 «Дунё воқеалари». 22.45 Омск телевидениесининг программаси.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Инсон ва қонун». Спорт программаси: 19.20 Бадиий гимнастика бўйича СССР кубоги ва чемпионати. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 20.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Қайрат» — «Спартак». Олмаотадан олиб кўрсатилади. 20.45 «Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар». 21.00 «Духовой оркестр чалади». Телевизион кўрик-конкурс. Таллиндан олиб кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.05 «Роза хола ҳаммасини жой-жойига қўяди». Телевизион бадиий фильм премьераси (ВХР). 23.00 «Спорт ҳафталиги».

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Физика. Электр магнит тебранишлар. 12.00 «Қувонч». Болалар учун фильм-концерт. 12.30 «Нон таъми». Кўп серияли бадиий фильм. 2-серия.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Ҳамма гап қалпоқда». Мультфильм. 18.20 Болалар учун. «Эврика». 19.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Динамо» (Москва). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Ахборот» (рус.). 20.45 «Ахборот». 21.05 Лирик концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Республиканинг шолизорларида» 22.25 Телевидение экранида биринчи марта. «Нон таъми». Кўп серияли бадиий фильм. 3-серия. 23.45 Янгиликлар.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ректорати, партия комитети ва жамоатчилик ташкилотлари ўқув-ишлаб чиқариш лабораториясининг директори М. Н. Низомовага укаси

Рамзиддин НИЗОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент — ГСП, Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат: —33-57-02, бўлимлар; партия турмуши —32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги —32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари —32-55-32; хатлар — 33-79-70; эълонлар бўлими—33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари —33-90-50.

21 СЕНТЯБРЬ, 1982 й. Р—07436. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри. В— 2524 ИНДЕКС 64691